

Elegantes variorum Virgilio-Ovidio centones. (Probae Falconiae ... centones ... Ovidio-cento ... / F. Polae ... Ejusdem ... Virgilio-cento ... Virgilio-cento. B. Bruschi ... Ludus in seculi amorem inimicum amori divino C. Scribanii).

Contributors

Virgil.
Polae, F. Probae Falconiae.
Bruschi, B.

Publication/Creation

Munich : A. Bergia for R. Sadeler, 1617.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/f2vwztyr>

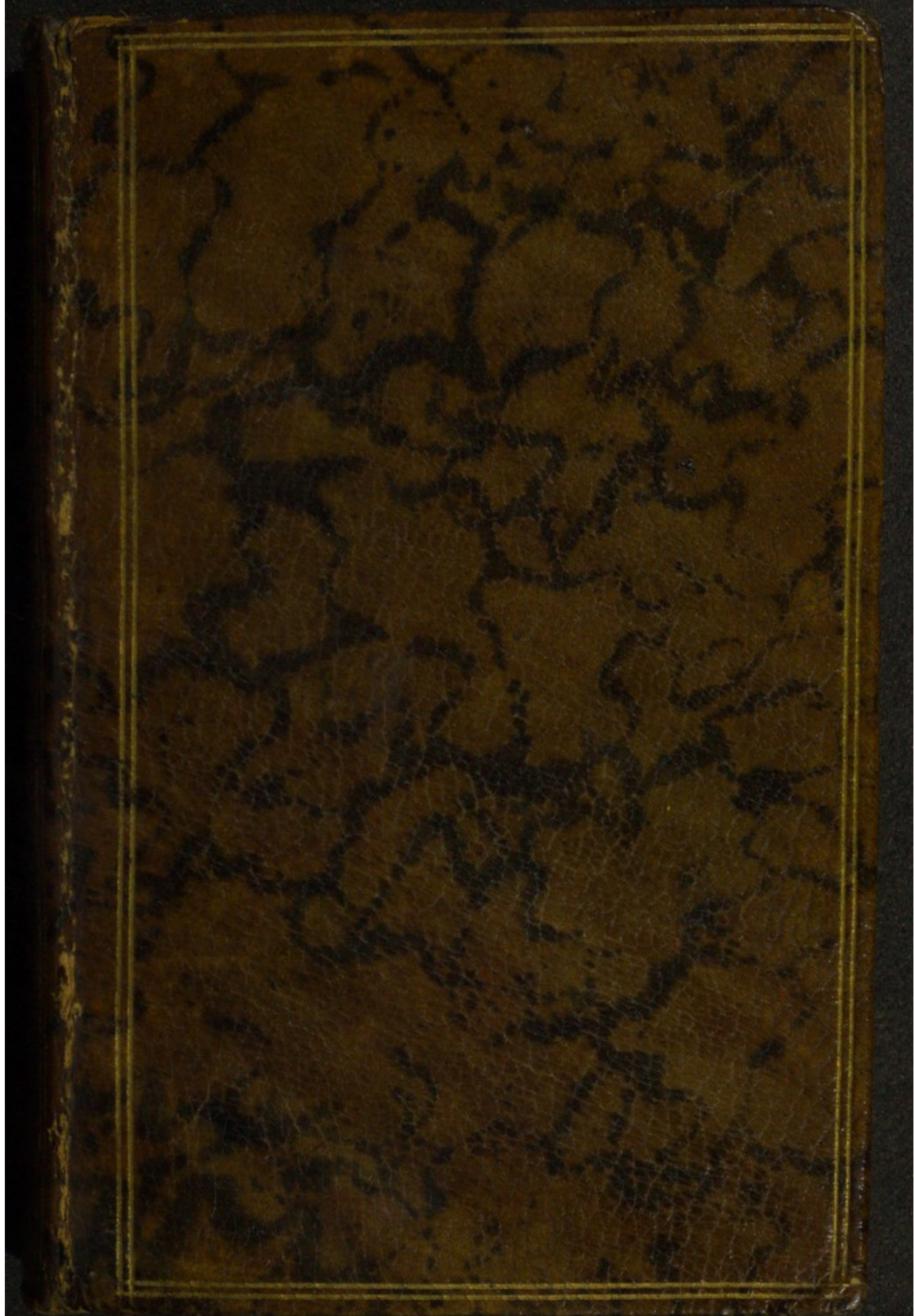
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

ELEGANTES
 VARIORVM
 VIRGILIO-OVIDIO
 CENTONES

DE
 OPIFICIO MVNDI,
 CHRISTO DEO,
 DEIQVE MATRE,
 SS. FRANCISCO ET CAR.
 BORROMAEO.

CID. MCC. XVII.

VINANS

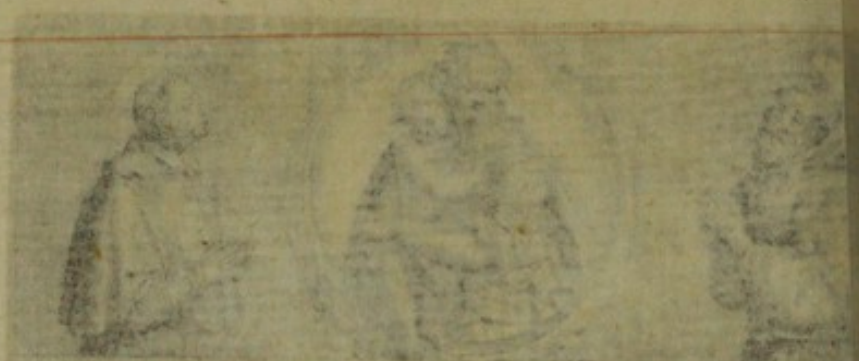

POETICA

A
 RAPHAELE
 SADELERO
*imaginibus exornati,
 et venum propositi.*
 MONACI.

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ELEGANTES
VARIORUM
VIRGILIO OVIDIO
CINTONES
DE
OFFICIO M. V.
CHRISTO DRO.
DEIQUE MATRE
S. FRANCISCO ET CAR.
BORROMARO
CICERO. X. V. B.

BOETICA

MONACHI
SAUBER
RAPHAELE

PRO
ALC
CEMINA
CENT
DIVA DE
RET
DIO. CEN
AMORPE
DE DIVO
VIRGI
O CARO
VIRGI
RNAR
VERO
L
VLI AM
AMO
CARO
ES

PROBÆ

ALCONIÆ

FOEMINÆ CLARISS.

CENTONES.

DE DIVA DEIPARA LAV.
RETANA.

VIDIO - CENTO. EX LIB. ME-

AMORPH. FR. POLA. VERO-

SENSI IURISC. CONCINNANTE.

Eiusdem

DE DIVO FRANCISCO

VIRGILIO - CENTO.

DE

DIVO CAROLO. PONT. MED.

VIRGILIO - CENTO.

BERNARDI BRVSCI

VERON. CAN. REG. LAT.

LVDVS

IN

CVLI AMOREM INIMICVM

AMORI DIVINO.

CAROLI SCRIBANI

E SOCIETATE IESV.

IN CENTONES VI
GILIANOS.

CVM sese Andino iactantem Cyprida Vate
Vidit cum Nato quæ regit astra suo;
Ecquis ait nostrum dabit isto Carmine Natum?
Aut hoc aut nullo debet hic ore cani.
Aeneâmnè suum legat illo in Carminè Cypris
Et meus in versu sordidiore fluat?
Ite agite, & vestrum Musæ reuocate Maronem
Vt meus hoc ipso Filius ore sonet.
Dixit & Elysij iterum Maro surgit ab oris,
Et canit ad iussus; maxima Virgo, tuos.

MODMODVM RE-
 ONES VERENDO ET RELI-
 GIOSISSIMO DOMINO
 SIGISMVNDQ.

O NOBILE, VETVS-
 VM CELEBREQUE D. AV-
 VSTINI CANONICORVM CON-
 TVBERNIVM SEON PRÆ-
 SVLI AMPLISSIMO.

Pima ex Ægypto fero spolia,
 Amplissime Præsul, quibus prisca
 & Christiana, numen inquam
 ipsum, numinisque Christi

αὐθιγὰς Θεοτόκον, Diuósque celebramus.
 extracta vestis est non è lana soloce, vel
 dromidis villis, vel decote lacerna, vel
 annucia confuta, sed veluti è vario serico
 plymita gemmis & auro distincta. Quæ
 poto quondam Vatum princeps, de pro-
 minis seu numinibus seu nominibus cecinit;
 Naſo ingenij laude etiam Marone feli-
 citor in fabulas & transmutationum prodi-
 a contulit, hæc Christiana industria divi-

nam apum imitata solertiam, delibatis
 dique Poëtarum nobilissimorum versi
 ad cultum & venerationem Dei cēlitur
 accommodavit, perinde ac si diuinus
 cæli Spiritus vates olim paganos afflat
 vt ignari tanquam Sibyllæ canerent, c
 mutatis nominib⁹, verius nostris religio
 bus quàm illorum superstitionibus con
 nirent. Legūtur hodie Homero - Vergili
 Ovidio - Cētones ad Dei Divorūq; præc
 tadicta, facta, laudes trāslati, quorū origo
 est ātiqua vt ipsa antiquitate cōditores
 rum principes antiquiores fuisse videātur
 certē nomina vetustas obruit, quorum s
 nomine Tertullianus, Irenæus, Hieroni
 mus fecere mentionem. E cæteris Ch
 stianis vetustiores Eudocia Augusta The
 dosij minoris coniunx, & proba Falcon
 laudantur, quarum illa Homerum, h
 Vergilium Christianè loqui docuit. In
 cuta nostris est temporibus & nostro m
 ximè sæculo ingens scriptorum turba, c
 id genus carminis magna sæpe ingenij fe
 citate in alias formas & argumenta seu C
 sarum seu lemmatum aliorum transtu
 runt, qui Falconiam etiam ab Gelasio P. l.
 parum laudatam superarunt, de quib

hoc loco copiosius non disputo, ne mi-
llud Comici obiectes:

Quin tu alium queras, cui Centones farcias.

Religio tua tuumque politum & elegans
ingenium fecit, ut ex multis Centonum
iliadibus hos paucos, pios, & ingenio-
transcriberem, & iconibus illustratos
tuo inscriberem, quam operam ti-
meam si gratam cognoro, maiora exspe-
abis: Maximis est dignus qui minima non
ternit. Monaci Calendis Septembris
1610, 1610. XVII.

Nominis tui studiosissimus
& observantissimus.

RAPHAEL SADELER
Sereniss. Boiorum Prin-
cipis Chalcographus.

PROBAE FAI CONIÆ FOEMINÆ CLARISS. CENTONES,

hoc est,

Carmen ex diuersis Virgilii versibus & H-
mistichiis consarcinatum, continens
descriptionem veteris & no-
ui testamenti.

M dudum temerasse duces pia fœ-
ra pacis,
Regnandi miseros tenuit quos dira co-
pido,

*Diuerfasq; neces regum, crudelia bella,
Cognatasq; acies pollutas cædo parentum
Insignes clypeos, nulloq; ex hoste trophæa,
Sanguine conspersos tulerat quos fama triumphos,
Innumeris toties viduatas ciuibus vrbes
Confiteor scripsi, satis est meminisse malorum.*

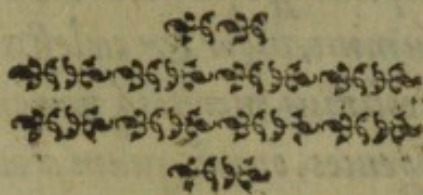
*Nûc Deus omnipotens, sacrû precor accipe carmen
Æternumq; tui septemplex ora resolu
Spiritus, atque mei resera penetralia cordis,
Arcana ut possim vatiz proba cuncta referre.
Non nûc ambrosium cura est mihi querere nectâr
Nec libet æonio de vertice ducere Musas.*

mihi saxa loqui vanus persuadeat horror,
 rigerosq; sequi tripodas, & inania vota,
 ntesq; deas procerum, victosq; penates:
 us enim labor est verbis extendere famam,
 ue hominum studijs parvam disquirere laudē.
 a stilio sed fonte madens imitata beatos,
 e sitiens hausi sanctæ libamina pacis
 e canere incipiam, præsens Deus erige mentem.
 giliū cecinisse loquar pia munera Christi
 i nulli obscuram, repetensq; ab origine pandam,
 ua fides animum, si veros fusa per artus
 us agitat molem, & toto se corpore miscet
 ritus, & quantum non noxia corpora tardant,
 reniq; hebetant artus, moribundaq; membra.

Deprecatio ad Deum.

O pater, ô hominum, rerumq; æterna potestas
 i facilem cursum, atq; animis illabere nostris,
 q; ades, inceptumq; vnâ decurre laborem
 ate patris summi, vigor & cælestis origo,
 em primi colimus, meritosq; nouamus honores
 m noua progenies, omnis quam credidit ætas,
 unera vera cano, satis est potuisse videri.
 m pridem memini veterum monimenta virorum
 useum ante omnes totum cecinisse per orbem
 uæ sint, quæ fuerint, & quæ ventura trahantur
 mnia ut ipse tener mundi concreuerit orbis.

Felix qui potuit rerum cognoscere causas,
 Unde hominum, pecudumq; genus, vitæq; volan.
 Et quæ marmoreo fert monstra sub equore ponti
 Et si quid simul ignis habet, vel mobilis humor,
 Haud aliter prima crescentis origine mundi
 Illuxisse dies, aliūm ve habuisse tenorem
 Crediderim, maior rerum mihi nascitur ordo
 Si qua fidem, tanta est operi latura vetustas.
 Nanq; (fatebor enim) leuium spectacula rerum
 Semper equos, atq; arma virūm, pugnasq; canebat
 Et studio incassum nolui exercere laborem
 Omnia tentanti potior sententia visa est
 Pandere res altas terra & caligine mersas.
 Inq; dies, aliquid iam dudum inuadere magnūm
 Mens agitat, mihi nec placida contenta quiete est
 Ore fauete omnes, letasq; aduertite mentes
 Matres, atque viri, pueri, innuptæq; puella.

Quam bene tectus hic est, quem velat gloria cæli:
 Quam male tectus hic est, qui sine veste rubet.

Plagi, cadetem exci

De creatione mundi.

PRINCIPIO cælum, ac terras, cam-
 posq; liquentes,
 Lucētemq; globum lunæ, soliq; labores
 ipse pater statuit, vos ô clarissima mundi
 mina, labentem cælo quæ ducitis annum.
 um neq; erant astrorum ignes, nec lucidus æther,
 d nox atra polum bigis sub nocte tenebat
 chaos in præceptis tantum tendebat ad umbras,
 quantus ad æthereum cæli suspectus olympum.

De diuisione lucis à tenebris.

Tunc pater omnipotens, rerum cui summa potestas,
 tēra dimouit tenebrosam, & dispulit umbras,
 t medium luci atq; umbris iam diuidit orbem
 ydera cuncta notat, tacito labentia cælo
 tentos voluens oculos qua parte calores
 usonios tulerat, quæ terga obuenterit axi,
 bliquus qua se signorum verterit ordo.

De quatuor temporibus anni.

Postquam cuncta videt cælo constare sereno
 omnipotens, stellis numeros & nomina fecit,
 temporibusq; parem diuersis quattuor annum
 æstusq; & pluuias, & agentes frigora ventos.
 Atque hæc ut certis possemus discere signis

Vere

Vere tument terra, & genitalia semina poscunt,
 Ac medio tostas æstu terit area fruges,
 Et varios ponit fœtus autumnus, & atra
 Venit hyems, teritur sitionia bacca trapetis,
 Atque in se sua per vestigia voluitur annus.
 Tempore iam ex illo fœcundis imbribus æther
 Magnus alit, magno commistus tempore fœtus.

Dies primus.

Et iam prima nouo spargebat lumine terras,
 Ducebatq; diem stellis aurora fugatis
 Tunc durare solum, & discludere nereæ ponto
 Incipit, & rerum paulatim sumere formas,
 Et variæ pelagi facies, immania cete
 Aequora verrebant caudis, æstumq; secabant,
 Nec non & vasti circuibant æquora ponti
 Iam sole infuso, iam rebus luce reiectis
 Exultans, roremq; simul dissipat amarum.

Dies secundus.

Postera iamq; dies primo surgebat eoo,
 Fudit humus flores, & frondes explicat omnes,
 Sanguineisq; inculta rubent auaria baccis,
 Non rastris hominum, non ulli obnoxia cura.

Dies tertius.

Tertia lux gelidam cælo dimouerat umbram.

Ani

*Et tunc resonant auibvs virgulta sonoris,
 quidas corui presso dant guttere voces,
 remere aëria cessabit turtur ab ulmo.*

Dies quartus.

*Quarto terra die variarum monstra ferarum,
 ingenumq; pecus, nullo custode per herbam
 exit syluis, subito mirabile visu.
 Et demum mouet arma leo, tunc pessima tigris
 mosusq; draco, & fulua ceruice leona
 re, ac formæ magnorum ululare luperum.
 Ara pascuntur virides armenta per agros,
 gregibus liquidi fontes, nec gramina defunt.*

Dies quintus & sextus.

*Unusq; dies, alterq; dies processit, & omne
 virtutis opus diuinæ mentis & artis
 spiciens genitor perfectis ordine rebus
 leri mentem nequit, ardescitq; tuendo
 arum, tractusq; maris, cælumq; profundum
 tuum, pecudumq; genus, secumq; volutat
 mare, qui terras, omni ditione tenerent
 segnes iaceant terra, iuuat vsque morari.*

De formatione primi hominis.

*Talia versanti subito sententia sedit,
 icemq; trahit limum, fingitq; premendo*

Pingue

Pingue solum primis extemplo à mensibus annis
 lamq̃ improvise tanta pietatis imago
 Processit nova forma viri pulcherrima rerum
 Os humerosq̃ deo similis, cui mentem, animulum
 Maior agit deus, atq̃ opera ad maiora remittit

De formatione Eux.

Queritur hinc alius, nec quisq̃ ex agmine tanti
 Audet adire virum, sociusq̃ in regna vocari.
 Haud mora continuo, placidam per membra quiescit
 Dat iuveni, & dulci declinat lumina somno.
 Atque illi medio in spacio iam noctis opacæ
 Omnipotens genitor costas & viscera nudat,
 Harum unam iuveni laterum compagibus arctat
 Eripuit, subitoq̃ oritur mirabile donum,
 Argumentum ingens clara cum luce refulsit
 Insignis facies, & pulchro pectore virgo
 Iam matura viro, iam plenis nubilis annis,
 Olli somnum ingens rupit pavor, ossaq̃ & artus
 Coniugium vocat, & stupefactus numine pressus
 Excepitq̃ manu, dextramq̃ amplexus adhæsit.

Deum protoplastum & Euam benedixisse.

His demum exactis torquet qui sidera mundi
 Iussit eo dicente premit placida æquora pontus,
 Et tremefacta solo est tellus, silet arduus æther.

Uite felices interq̃ virentia culta
runatorum nemorum, sedesq̃ beatas.
domus, hæc patria est, requies ca certa laborũ.
ego nec metas rerum, nec tempora pono.
verium sine fine dedi, multosq̃ per annos
rastrum patietur humus nec vinea falcem.
genus immortale manet, nec tarda senectus
bilitat vires animi, mutatq̃ vigorem.

Quid prohibitum primis parentibus.
Vos contra quæ dicam animis aduertite vestris.
medio ramos, annosq̃ brachia tendens
in conspectu ramis felicibus arbor,
am, neq̃ fas igni cuiquam, nec sternere ferro,
ligione sacra, nunquam concessa moueri.
c quicumque sacros decerpserit arbore fætus,
arte luet merita, nec me sententia vertit,
tibi iam prudens quisquam persuadeat author
maculare manus, liceat te voce moueri
mina, nec te ullius violentia vincat,
e digna manet diuini gloria iuris.

De delitijs paradisi.

Postquam cuncta pater, cæli cui sydera parent
nposit, legesq̃ dedit, camposq̃ nitentes
super ostentat, tantarum gloria rerum.
e autem primi sub lumine solis & ortus

B

Deuenero

Deuenere locos, ubi mollis amaracus illos
 Floribus, & dulci aspirans complectitur umbra.
 Hic ver purpureum, atque alienis mensibus æsta
 Hic liquidi fontes, hic cœli tempore certo
 Dulcia mella premunt, hic candida populus antr
 Imminet, & lentæ texunt umbracula vites.
 Inuicant croceis ad laudes floribus orti
 Inter odoratum lauri nemus, ipsa q̃ tellus
 Omnia liberius nullo poscente ferebat.
 Fortunati ambo si mens non leua fuisset
 Coniugis infanda, docuit post exitus ingens.

Tentatio per Serpentem.

Iamq̃ dies infanda aderat per florea rura,
 Ecce inimicus atrox immensis orbibus anguis
 Septem ingens gyros, septena volumina versat
 Nec visu facilis, nec dictu affabilis ulli
 Obliqua insidia ramo frondente pependit
 Vipeream inspirans animam, cui tristia bella
 Ira q̃, inuidia q̃, & noxia crimina cordi.
 Odit & ipse pater tot sese vertit in ora
 Arrectisq̃ horret squamis, & nequid inausum;
 Aut intentatum, scelerisue, doliue relinquat,
 Sic prior aggreditur dictis, seq̃ obtulit ultro.
 Dic ait, o virgo lucis habitamus opaci,
 Riparumq̃ toros, & prata recentia riuus
 Incolimus, quæ tanta animis ignauia venit?

rata iacent passim sua quæq; sub arbore poma.
ocula sunt liquidi fontes cœlestia dona
trectare nefas, id rebus defuit unum.
uis prohibet causas penitus tentare latentes?
ina superstitio, rerum pars altera adempta est
nditio, mea si non irrita dicta putares
luthor ero audendi sacrata resolvere iura.
u coniunx tibi fas est animum tentare precando.
ux ego vester ero, tua sit mihi certa voluntas.
xtruiusq; toros, dapibusq; epulamur opimis.

Eua seducta seducit virum.

Sic ait, & dicto citius, quod lege tenetur
ubijciunt epulis oculi, venerabile lignum
stituuntq; dapes, contactuq; omnia fœdant.

Præcipue insistit pesti deuota futura
tiraturq; novas frondes, nec non sua poma.
ausa mali tanti summotenus attigit ore
aius adorsa nefas, maioremq; orsa furorem.
Ieu misero coniunx aliena ex arbore germen
bycit, atque animum subita dulcedine mouit.

Vident se nudos, & faciunt sibi peri-
zomata.

Continuò noua lux oculis effulsit, At illi,
errentur visu subito, nec plura morati
orpora sub ramis obiectu frondis inumbrant

Consertum tegmen, nec spes opis vlla dabatur.
 At non hæc nullis hominum, sator, atque deorum
 Obseruans oculis, cædes & facta tyranni
 Præsensit, votumq; ferens quid fœmina possit
 Continuò inuadit, procul, ô procul este profani
 Conclamat cælum, ac terras qui numine firmat.

Adam abscondisse se.

Atq; illi longe gradientem, & dira frementem
 Vt videre, metu versi, retroq; ruentes
 Diffugiunt, siluasq; & sicubi concaua furtim
 Saxa petunt, piget incepti, lucemq; nec auras
 Respiciunt, tædet cæli conuexa tueri.

Increpat Adam Dominus.

Nec longū in medio tempus, cum creber ad aur
 Visus adesse pedum sonitus, genitorq; per umbram
 Talibus affatur dictis, atque increpat ultro.
 Infelix quæ tanta animum dementia cepit?
 Quis furor ille nouus, quò nunc? quò tenditis in qu
 Regnorum immemores, quæ mentem insania mut.
 Dicite? quæ lucis miseris tam dira cupido?
 Maturate fugam, totoq; ab sistite luco,
 Nec reuocate gradum, si quando aduersa vocârint
 Est licitum flammis ambit torrentibus amnis
 Per medium stridens, torquentq; sonantia saxa,
 Attollitq; globos flammarum, & sidera lambit.

Adam

Adam se excusat.

Ille sub hac, tua me genitor, tua tristis imago
 posuere locis, merui, nec deprecor inquit
 omnipotens, sonitumq³ pedum, vocemq³ tremisco
 scius audacis facti, monitiq³ sinistri
 vina fert tristes succos, tardumq³ saporem.
 dolos, dirumq³ nefas sub pectore versans
 intem infando indicio, moritura puella
 m furit incautum crudeli morte peremit.
 sit enim scis ipse, nec est te fallere cuiquam,
 vidi, ut perij, ut me malus abstulit error,
 utigimusq³ manu quod non sua seminat arbos.

Maledictum Serpenti.

Tunc pater omnipotens solio se misit ab alto,
 accipite ergo, animis atque hac mea figite dicta,
 q³ prior scelere ante alios immanior omnes,
 quem nec longa dies, pietas nec mitigat vlla.
 Tortator scelerum coluber mala gramina pascas
 desidia, latamq³ trahes inglorius aluum;
 sede locis, nullis hominum cogentibus, ipse
 tentus ubi argilla, & dumosis calculus aruis.

Maledictum Adam.

At tibi pro scelere exclamat pro talibus ausis,
 Omne auum ferro teritur, primusq³ per artem

Heu miserande puer, terram insectabere rastris,
 Et sonitu terrebis aues, horrebit in aruis
 Carduus & spinis surget paliurus acutis,
 Lappæq, tribuliq, & fallax herba veneni.
 At si triticeam in messem, robustaq, farra
 Exercebis humum, frustra expectabis acerum,
 Concussa q, famem in siluis solabere quercu.
 Insuper his subeunt morbi, tristisq, senectus.
 Et labor, & dira rapit inclementia mortis.

Maledictam Euam.

Hæc tibi semper erunt, tuq, ô saevissima coniunx
 Non ignara mali caput & nova causa malorum,
 Magna lues commissa tibi, heu perdita nescis,
 Nec quæ circumstent te deinde pericula cernis.
 Nunc morere, ut merita es, quod tota mente petisti.
 Nec mea iam mutata loco sententia cedit.

Expulsos Adam & Euam è paradiso.

At iuuenem primum seuius circumstetit horror
 Diriguere oculi, nec se celare tenebris
 Amplius, aut notas audire, & reddere voces.
 Haud mora festinant rapidis, iussiq, feruntur
 Passibus, & paritur gressi per opaca viarum
 Corripiunt spatium medium, lumenq, relinquunt
 Flentes, & paribus curis vestigia figunt.
 Tum victum in siluis baccas, lapidosaq, corna

rami, & vulsis pascunt radicibus herbae.

Euam peperisse duos filios.

Interea magnum sol circumuoluitur annum
tri longa decem tulerant fastidia menses.
de homines nati, durum genus, inde per artem
ad herba campo apparent, aut arbore frondes,
nouos soles audent se gramina tuto
edere, & in lentis vnā dimittere ramis
lituunt, vdoq̃ docent inolescere succo.

Abel à fratre occiditur.

Tunc gemini fratres adolent dum altaria tedis
alter & alterius praelato inuidit honori,
corresco referens consanguinitate propinquum
occipit incautum, patriasq̃ obruncat ad aras
anguine fœdantem quos ipse sacrauerat ignes.

Post occisum Abel Deus irascitur hu-
mano generi.

Tunc genitor, virus serpentibus addidit atris,
stellaq̃ decussit folijs, ignemq̃ remouit,
radariq̃ lupos iussit, pontumq̃ moueri.
Et passim riuus currentia vina repressit,
Nox & frumentis labor additus, vt mala culmos
Effet rubigo, & victum seges agra negaret.

Tunc laqueis capzare feras, & fallere visco,

*Inuentum, & duris urgens in rebus egestas,
 Mouit agros curis acuens mortalia corda.
 Deterior donec paulatim decolor ætas
 Ferrea progenies durum caput extulit aruis,
 Et belli rabies, & amor successit habendi
 Iusticia excedens terris vestigia fecit.
 Nec longum in medio tempus, furor, iraq; mentem
 Precipitant, gaudent perfusi sanguine fratrum.
 Condit opes alius defossoq; incubat auro,
 Nec doluit miserans inopem, dextramq; tetendit.*

De Diluuiio.

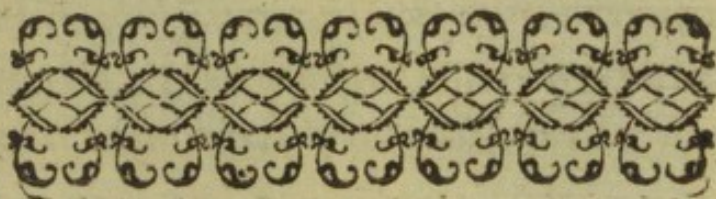
*Tunc pater omnipotens, grauiter commotus ab a
 Aethere se mittit, tellurem & fundit in undas
 Diluuium mittens, cælumq; in tartara soluit.
 Sternit agros, sternit sata leti, boumq; labores
 Diluit, implentur fossæ, & caua flumina crescunt
 Et genus omne neci pecudum dedit, omne ferarum*

Noë seruatur.

*Tum pietate grauem, ac meritis, mirabile dictu
 Qui fuit in terris, & seruantissimus æqui
 Eripuit leto, tantis surgentibus undis,
 Vt genus unde nouæ stirpis reuocaret, haberet.*

*Post diluuium Deus legem dat hominibus
 Iudæi bello agitantur.*

iluuio ex illo, patribus dat iura vocatis
impotens, magnisq; agitat sub legibus æuum,
memorẽ infandas cades? quid facta tyranni?
iaq; humanis precibus mansuescere corda?
ptum, viresq; orientis, & ultima bella,
animosq; duces, totasq; ex ordine gentes,
cursu deserta petiuerit, & tribus, & gens.
na virum meriti tanti non immemor unquã,
que sacerdotes adsint altaria iuxta,
q; p; vates pro libertate ruebant.
bello exciti reges, quæ littore rubro
plerint campos acies, quibus arserit armis
genus egregium magno inflammante furore
men agens equitum, & florentes ære cateruas
era facta patrum, pugnataq; in ordine bella
etereo, atq; alijs post me memoranda relinquo

DE NOVO TESTAMENTO, ET DE SALVATORIS NATIVITATE.

VNC ad te, & tua magne pater con-
ta reuertor.

Maius opus moueo vatum prædicta
orum

Aggredior, quamuis angusti terminus aui
Accipiat, tentanda via est, qua me quoq; possim
Tollere humo, & nomen fama tot ferre per annos
Quod tua progenies cœlo descendit ab alto,
Attulit & nobis aliquando optantibus ætas
Auxilium, aduentumq; dei, cum fœmina primæ
Virginis os, habitumq; gerens mirabile dictu
Nec generis nostri puerum, nec sanguinis edit.
Sed quia terrifica cecinerunt omnia vates
Aduentare virum populis, terrisq; superbum
Semine ab æthereo, qui viribus occupet orbem,
Imperium oceano, famam qui terminet astris.

De natiuitate Iesu Christi.

Iamq; aderat promissa dies, quo tempore primus
Extulit os sacrum, diuinæ stirpis imago
Missa sub imperio, venitq; in corpore virtus
Missa Deo, subijt cari genitoris imago.

Raph. Sadeler.

O quoties fatuo pie CHRISTE renasceris Orbis;
Desistit fatuus nec tamen ille mori.

De

Centone

De stella &

...ma, continui
...m ducens m
...Deum prore
...cumulat
...manifesta fide
...ritate, & d
...que dent d

Herodis Herod

...ad regem
...magis
...animum
...dram
...metu
...venturi
...ambigua

Herodes in

...rex sollicitum
...itare iubet

...monent
...feru ut in
...magis
...audite
...animum

De stella & Magis.

Quid mora, continuo cæli regione serena
 faciem ducens magna cum luce refulsit.
 uere Deum proceres, cunctiq; repente
 mirribus cumulant, & sanctum sydus adorant;
 verò manifesta fides, clarumq; paternæ
 virtutis, & Christi agnoscere vultum
 ceant, & quæ dent diuini signa decoris.

Metuisse Herodem nato Christo.

rotinus ad regem magno clamore furentium
 volat, magnasq; acuit rumoribus iras,
 auditq; animum, matrisq; allabitur aures,
 solus, durumq; nefas haud inscia rerum
 sentit, metusq; excepit prima futuros.
 cia venturi, furtim mandarat alendum,
 cura ambigua, dum mens exæstuat ira.

Herodes iubet occidi infantes.

rex sollicitus stirpem, & genus omne futurum
 ipitare iubet, subiectisq; vrere flammis
 ita mouens, mittitq; viros qui certa reportent.
 d secus ut iussi faciunt, rapidiq; feruntur
 bus, & magnis urbem terroribus implent.
 continuo audita voces, vagitus & ingens,
 tantumq; animæ flentes ante ora parentum

Corpora

Corpora natcrum sternuntur limine primo.

Fugit Virgo cum filio in Ægyptum.

*At mater gemitu non frustra exterrita tanta
Ipsa manu præ se portans, turbante tumultu
Infantem fugiens plena ad præsepia tendit.
Hic natum angusti subter fastigia tecti
Nutribat teneris immulgens ubera labris.
Hæc tibi prima puer fundent cunabula flores,
Mixtâq; ridenti passim cum bacchare tellus
Molli paulatim colocasia fundet acantho.*

Christus disputat in templo in medio seniorum.

*Et iam finis erat, perfecto temporis orbe,
Ut primum cessit furor, & rabida ora quierunt
Ante annos animum gestans cælestis origo.*

Mirantur omnes Christum.

*Per medias urbes graditur, populosq; propinquos
illum omnis tectis, agrisq; effusa iuventus
Attonitis inhians animis prospectat euntem,
Turbaq; miratur matrum quis spiritus illi,
Quis vultus, vocisue sonus, vel gressus eunti est,*

Testimonium Ioannis de Christo.

Continuò vates, nanque hic certissimus auctor

ocul à gelido secretum flumine vidit,
nus ait Deus ecce Deus, cui maxima rerum,
rumq³ fides, tu non eris alter ab illo
nate puer, cœli cui sydera parent.
videm ducebam animo, rebarq³ futurum
tate venis, spes & solatia nostri.

listus baptizatur à Ioanne, & Spiritus
sanctus descendit de cœlo.

tac ubi dicta dedit fluuiò versare salubri
cepit venientem, ac mollibus extulit undis
cantq³ vada, & subito commota columba
olaiatq³ super caput astitit, inde repente
vit iter liquidum, celeres quoq³ commouet alas.

Multos baptizat cum Christo.

Huc omnis turba ad ripas confusa ruebat,
atim largos humeris infundere rores.

Vox de cœlo audita est, hic est &c.

Tunc genitor natum dictis compellat amicis.
e mea vires, mea magna potentia solus,
r dulce decus magnum rediturre parenti.
e principium, tibi desinit, accipe testor
ea progenies, quâ sol utrunque recurrens,

Aspicias

Aspicit oceanum, perfecto latus honore
 Omnia sub pedibus vertiq̃, regi q̃ videbis.
 Tu regere imperio populos, matres q̃, viros q̃,
 Iam pridem resides animos, desueta q̃, corda,
 Ignaros q̃ via mecum miseratus inertes
 Aggredere, & votis iam nunc assuesce vocari.
 Dixerat, ille patris magni parere parabat
 Imperijs, instans operi, regni q̃, futuris.
 Heu pietas, heu prisca fides, quas dicere grates
 Incipiam, si parua licet componere magnis.
 Nec mihi iam patriam antiquam spes vlla vide
 Nec spes libertatis erat, nec cura salutis.

Omnia rident, adueniente Domino.

Hic mihi responsum primus dedit ille petenti,
 Concretam exemit labem, purum q̃, reliquit
 Aethereum sensum, me q̃, in mea regna remisit.
 Illum ego per flammās agcrem si sirtibus exul
 Per varios casus, per mille sequentia tela,
 Quores cunq̃, cadant, unum pro munere tanto,
 Exequerer, struerem q̃, suis altaria donis.
 Huius in aduentu tantarum munera laudum
 Ipsi letitia voces ad sydera iactant.

Tentatur Christus.

Intonsi montes, respondent omnia valles.
 Tempore non alio magnum & memorabile nomen
 Serpen

scientis furiale malum meminisse necesse est.
 Tus quin etiam, fama est obscurior annis
 pellare virum, & veniendi poscere causas,
 ec ubi tendentem aduersum per gramina vidit,
 titit, infremuitq; ferox, dictuq; potentem
 ius ac serpens affatur voce superba
 ne te facies? verus mihi nuncius affers?
 genus? unde domo? qui nostra ad limina tēdis?
 age quid venias? nam te dare iura loquuntur,
 quis te iuuenum, confidentissime nostras
 t adire domos? paciū imponere morem?
 equidem inuideo, miror magis, accipe porro
 d dubitem, & quæ nūc animo sententia surgit.
 omus alta, voca Zephyros, & labere pennis
 lua tecta petens ausus te credere caelo,
 odo quem memoras pater est, cui sydera parent.

Christus Diabolum alloquitur.

Illi subridens sedato pectore fatur,
 ad vatum ignarus, venturūq; inscius cui
 imulare etiam sperasti perfide serpens,
 dubites, nam vera vides, optataq; pennis
 tra sequi, clausumq; caua te condere terra.
 periture ruis? maioraq; viribus audes?
 de deo toto proiectus corpore terra.

Diabolus fugit audito Christo.

Nec plura his ille admirans venerabile donum
 Fronte premit terram, & spumas agit ore cruent.
 Contentusq; fugacæ se immiscuit umbris.

Dominum elegisse discipulos, & statim
 secutos populos.

Interea magnas volitans it fama per vrbes.
 Conuenere viri, mens omnibus una sequendi
 In quascunque velit pelago deducere terras.
 Multi præterea, quos fama obscura recondit
 Concurrunt fremitu denso, stipantq; frequentes,
 Exultantq; animis, medium nam plurima turba
 Hunc habet, atq; humeris extantem suscipit altis.

Quos ubi consertos audere in prælia vidit,
 Incipit & dictis diuinum inspirat amorem;
 Discite iustitiam moniti, & succurrite fessis
 Pro se quisq; viri, cuiusq; est copia læti
 Communiemq; vocate Deum, meliora sequamur.
 Quòq; vocat vertamus iter, via prima salutis
 Intemerata fides, & mens sibi conscia recti
 Vobis parta quies perfecto temporis orbe.
 Nam qui diuitis soli incubuere repertis
 Nec partem posuere suis, dum vita maneret,
 Pulsatusque parens, & fraus innexa clienti
 Tunc cum frigida mors animam vel deserit artus,
 Inclusi pœnam expectant, quæ maxima turba est,
 Infernisq; ciet tenebris, veterumq; malorum

Suppli.

oplicia expendunt, alijs sub gurgite vasto
 sectum luitur scelus, aut exuritur igni
 rbidus hic cæno, vastaq; voragine gurgēs
 estuat, atq; omnem cocyto eructat harenam,
 nc exaudiri gemitus, & seua sonare
 bera, tum stridor ferri, strictaq; cathenæ
 nper, & obductæ densantur nocte tenebræ.

Præcipitur ne colantur idola.

Prætereà quæ dicam animis aduertite vestris.
 on ego vos posthac cæsis de more iuuentis
 lligione patrum, truncis & robore natus,
 ortaliue manu effigies, nec templa deorum
 udire, & repetens iterumq; iterumq; monebo.
 d perisse semel satis est, natumq; patremq;
 ofuerit meminisse magis, si credere dignum est.
 d fugit intereà fugit irreuocabile tempus,
 animarumq; dies, & vis inimica propinquat.

De iudicio venturo.

Attonitis hæserè animis, nec plura moratus.
 ic aliud maius miseris mortalibus agris
 edicium canit, & tristes denuntiat iras,
 enturum excidium, & vasta conuulsa ruina
 mnia tunc pariter rutilo miscerier igni
 allentesq; polo stellas, cæliq; ruinam.
 unc vero tremefacta nouus per pectora cunctis

Insinuat pavor, & taciti ventura videbant.

*Quid sibi faciendum foret, vt vitam æt-
nam possideret petijt quidam
à Domino.*

*Hæc super aduentu cum dicta horrenda mon-
stra
Ora puer prima signans intonsa iuuenta
Diues opum, studijs florens, & nobilis ocij.
Quinque greges illi balantum, & bina redibant
Armenta, & dapibus mensas onerabat opimis.
Continuò palmas alacris utraq; tetendit
Et genua amplectens, sic ore affatus amico est.
O Deus, ô famæ meritò pars maxima nostræ
Ad te confugio, & supplex tua numina posco.
Omnia perfeci atque animo metum ante peregi.
Eripe me his inuictæ malis, quid deniq; restat
Quòd ve sequens tantos possim sufferre labores?
Accipe, daq; fidem, mihi iussa cape scire fas est.*

Respondit ei Dominus.

*Atq; huic responsa paucis ita reddidit heros,
O præstans animi iuuenis, absiste precando
Nec te pœniteat, nihil ô tibi amice relictum est,
Hoc etiam his addam tua si mihi certa voluntas.
Disce puer contemnere opes, & te quoque dignum
Finge deo, & quæ sit poteris cognoscere virtus.
Da dextram misero, & fratrem ne desere frater:*

ingi hospitio properat coniungere volentem
et pudicitiam seruet domus, en age segnes
pepe moras, rebusq; veni non asper egenis.
erat hac, ille in verbo vestigia torsit
ior, ora modis attollens pallida miris,
alta gemens, seseq; oculis auertit, & aufert.

Cum Christus insedit asello.

Tunc etiam tardi costis agitatus aselli
didit nymbo effulgens, tum plurima circum
tres atque viri, pueri velamina voto
ijciunt, funemq; manu contingere gaudent,
q; propinquabat portis, templumq; vetustum
antiqua ex cedro centum sublime columnis
reditur, magna medius comitante caterua.

Christum ementes & vendentes flagello
è templo expulisse.

Horrendum filius, hoc illis curia templum,
e sacra sedes, miro quod honore colebant.
anque sub ingenti lustrat dum singula templo,
correscit visu subito, insanuitq; flagello,
gnificatq; manu, & magno simul intonat ore
ua scelerum facies, quæ eue æra micantia cerno?
esaris & nomen, nomen quæ insania mutat?
æ nobis propria sedes, hic tempora certo
perpetuis soliti patrum considerare mensis

Obstupuere animis, gelidusq; per ima cucurrit
Ossa tremor, mensasq; metu liquere priores

Discipuli periclitantur in mari.

Inde prima fides pelago tranquilla per alta
Deducunt socj naues atque arte magistra
Hic alius funda latum transuerberat amnem
Alta petens, pelagoq; alius trahit humida lina.
Postquam altu tenuere rates, nec iam amplius v.
Occurrunt terra, crebris micat ignibus aether.
Eripiunt subito nubes, caelumq; diemq;
Consurgunt venti, & fluctus ad sidera tollunt.
At socys subita gelidus formidine sanguis
Dirigit, cecidere animi, cunctiq; repente
Portum aspectabant flentes, vox omnibus una.
Spemq;, metumq; inter dubij seu viuere credant
Sive extrema pati leti discrimine paruo.
Qualia multa mari nauæ patiuntur in alto.

Christum ambulasse super aquas.

Ecce Deus magno misceri murmure pontum,
Emissamq; hyemem sensit, cui summa potestas
Par leuibus ventis, & flaminis ocyor alis
Prona petit maria, & pelago decurrit aperto,
Nec longo distat cursu pereunte carina.
Agnoscent longe regem, dextramq; potentem
Nudati socj, & magno clamore saluant
Postquam altos tetigit fluctus & ad æquora venit.

Verò horrendum, ac visu mirabile, fortè
sidunt undæ, remo ut lætamen abesset,
Rectasq; fugat nubes, graditurq; per æquor
medium, nec dum fluctus latera ardua tingit.
Media socios insidens naue per ipsos,
ge gubernaculo rector subit ipse magister;
remuitq; malus, gemuit sub pondere cymba.
Cadunt, puppiq; Deus consedit in alta,
 Tandem leti nautæ aduertuntur harena.

De Cœna Domini.

Deuexo intereà propior fit vesper olympo,
Nunc victu reuocant vires, fusiq; per herbam,
dapibus mensas onerant & pocula ponunt.

Docet Sacramentum.

Postquàm prima quies, epulis, mensaq; remota;
se inter primos genitor instaurat honores
aspiciens cœlum; tunc facta silentia linguis.
Dat manibus fruges, dulcesq; à fontibus undas,
implevitq; mero pateram, ritumq; sacrorum
docet, immiscetq; preces, ac talia fatur.
Audite ô procures ait, & spes discite vestras.

Prædicit ab vno se traditum iri.

Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit,
Promissusq; patris, vestra inquit munera vobis
Certa manent pueri, & palmã mouet ordine nemo.
Et lux cum primum terris se crastina reddet

Unus erit tantum in meq̃, exitiumq̃ meorum
 Dum medium paci se offert de corpore nostro.
 Nanque dies (ni fallor) adest, secludite curas.
 Mecum erit iste labor, nec me sententia fallit
 Unum pro multis dabitur caput, hæc ita factus
 Conticuit, seramq̃ dedit per membra quietem.

Apostolos fugisse.

Diffugiunt comites, & nocte teguntur opaca,
 Multaq̃ dura suo tristi cum corde volutant
 Quid faciant, hærent infixi pectore vultus
 Verbaq̃, nec placidam membris dat cura quietem.

Conquestio Petri ad condiscipulos.

Tunc senior tales referebat pectore voces.
 Multa putans ubi nunc nobis deus ille magister
 Quem sequimur? quòue ire iubes? ubi ponere sedem?
 O dolor, atque decus tantarum gloria rerum
 Iam iam nulli mora est & nos rape in omnia tecum
 Oramus, teq̃ aspectu ne subtrahere nostro
 Sacerdotes cum populo contra Christum
 Oceanum intereà surgens aurora reliquit,
 Iamq̃ sacerdotes, latè loca questibus implent
 Cū populo, & patrib⁹, ferturq̃ p. agmina murmur
 Quod gen⁹ hoc hominū? quæue hūc tā barbara morē
 Permittit patria? pœnas cum sanguine poscunt
 Undique collecti, & magno clamore sequuntur
 Infontem, sevitq̃ animis ignobile vulgus.

Christus

*Quos germana gerat nescis, PATIENTIA vultus?
Illius effigies, huius in ore sedet.*

Nap. Sadeler.

Christus hora sexta ducitur vt cruci-
figatur.

VL medium cœli conscenderat igneus orbem
diu cunctunc subito acciti omnes populosq; patresq;
quos oscunt, fariq; iubent, quo sanguine cœtus
duc petat, quidue ipse ferat, prædamq; tuentes
viri nimius dolor, & stupor urget inertes;
mens hominum certant illudere capto.
verò captis concurrunt undique telis.
in cœlum clamor, cunctiq; repente
ripiuere sacram effigiem, manibusq; cruentis
gentem quercum decisis undique ramis
stituunt, spinisq; ligant ingentibus illum,
indebantq; manum pedibus per mutua nexis.
iste ministerium sequitur, quos cætera proles
si omnes immane nefas, ausoq; potiti.
ille autem impavidus quo vincula nectitis inquit?
antane vos generis tenuit fiducia vestri?
ost mibi non simili pœna commissa luctis,
alia perstabat memorans, fixusq; manebat.

Fit terræ motus, & sol obscuratur.

Interea magno misceri murmure cœlum
incipit, & rebus nox abstulit atra colorem,
impiaq; æternam timuerunt secula noctem.

Terra

*Terra tremit, fugere fera, & mortalia corda
Per gentes humiles strauit pauor, inde repente
Dai tellus gemitum, & cælum tonat omne frag*

Christum descendisse ad inferos.

*Extemplo comites crebi de sedibus imis
Vmbra ibant tenues, tellus quoque & æquora po
Signa dabant, sistunt amnes terræq; debiscunt.
Quin ipsa stupuere domus, atque intima leti
Tartara & umbrosa penitus patuere cauerna,
Sol quoque & exoriens, cuncti se scire fatentur;
Tunc caput obscura nitidum ferrugine tinxit.*

Christum tertia die resurrexisse.

*Hosque inter motus media inter talia verba
Tertia lux gelidam cælo dimouerat umbram,
Iamq; pedem referens superas veniebat ad auras,
Cum subito ante oculos ingenti mole sepulchrum
Corpus ubi exanimum positum, nec claustra nec ip
Custodes sufferre valent, auulsaq; saxis
Saxa vident, laxi laterum compagibus arctis
Fit sonus, ingenti concussa est pondere tellus
Horror ubique animum simul ipsa silentia terren*

Foribus clausis apparuisse Christum
Apostolis.

Ecce autem primi volucrum cum culmine cantu

Ingre

reditur linquens antrum, spolijsq; superbis
ouans, pulsuq; pedum premit excita tellus,
lneraq; illa gerens foribus sese ingerit arctis,
que hinc ingentem comitum affluxisse nouorum
venit admirans numerum, cunctisq; repente
prouisus ait, coram quem queritis adsum.
it iter durum pietas & viuuda virtus.
recipites vigilate viri, timor omnis abesto.

Instruit Apostolos.

Hi nostri reditus, expectatiq; triumphi
ec mea magna fides, o terq; quaterq; beati
a vobis, quæ digna viri pro laudibus istis
amia posse reor solui? quæ dona parari?
ccipite ergo animis, quæ vos à stirpe parentum
ima tulit tellus, eadem vos vberem lato
ccipiet, reuocate animum, mæstumq; timorem
ittite, & vosmet rebus seruate secundis.

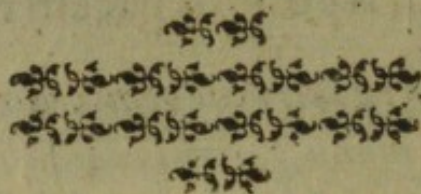
Christum Apostolis pacem reliquisse.

Quod superest lati bene gestis ordine rebus,
acem optate manu, pacem laudate sedentes
agnanimi, pacis solum inuiolabile pignus.
simul his dictis faciem ostendebat, & ora,
ra manusq; ambas, populataq; pectora ferro,
mismiscetq; manus manibus, gaudentq; videntes,
ec vidiſſe ſemel ſatis eſt, iuuat uſque morari,

Et conferre gradum, & dextra coniungere dextera

De ascensione Christi.

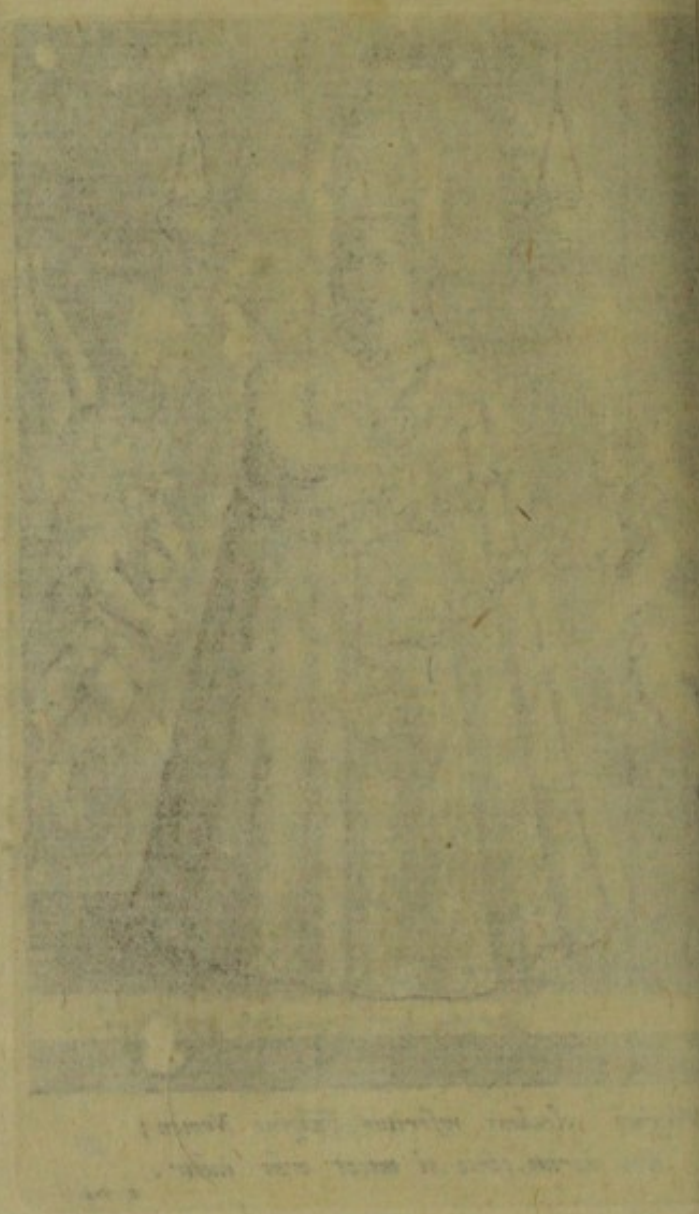
His demum exactis, spirantes dimouet umbra
 Aëra per tenerum, cœloq; inuectus aperto
 Mortales visus medio in sermone reliquit.
 Infert se septus nebula, mirabile dictu.
 At illum solio stellantis gloria cœli
 Accipit, æternumq; tenet per secula nomen.
 Ex illo celebratus honos, letiq; minores
 Seruauere diem, tot iam labentibus annis.
 I decus i nostrum, tantarum gloria rerum,
 Semper honos, nomenq; tuum, laudesq; manebun
 Et nos, & tua dexter adi pede sacra secundo.
 Annua, quæ differre nefas, celebrate fauentes.
 Hunc socij morem sacrorum, hunc ipse teneto
 O dulcis coniunx, & si pietate merentur,
 Hac casti maneant in religione nepotes.

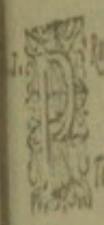
*Virgineâ splendens referitur imagine Numen;
Non mirum, tanto si micat orbe iubar.*

R. Soderini del.

EDI
ALAVK
ENTO, EX
POLA VER

Comum tuat

Preside tuat
Humano gene
Namine /ab
Et quamam L
Dla canenda n
Carmma dng
Barffa Dea
Magnu, me
Et, medita
Qua inven
Tu modo, L
Admirix
Hic locu

DE DIVA DEIPA-
 LA LAVRETANA OVIDIO-
 TIENTO, EX LIB. METAMORPH. FR.
 POLA VERONENSI IVRISC. CON-
 CINNANTE.

Domum tuam decet sanctitudo. Psal. 92.

*P*ronus humi, monitisq; simul cælesti- 14
 bus intro
 Templa Dei matris, LAVRENTI tra- 1
 dita terræ,

Præside tuta Deâ; pariter quâ præside rerum 25

Humano generi Superi fauistis abundè: 15

Numine sub DOMINA lateo, atq; assentior illi,

Et quoniam Diua ora mouet, sequar ora mouentem:

Illâ canenda mihi est, utinam modo dicere possim

Carmina digna Deâ. Te carmina nostra sonabunt, 10

Sancta Dei genitrix: furtum ingeniosus ad omne 11

Magna, nec ingenys inuestigata priorum,

Et, meditata manu componam verba magistrâ, 6

Quæ inueni, & dixi; DOMINÆ seruabimus ista: 12

Tu modo, Diua, velis; quæ ceptis conscia nostris, 7

Adiutrixq; veni, pretiumq; & causa laboris. 4

Hic locus est, quem, si verbis audacia detur,

D *Haud*

- Haud timeam magni dixisse Palatia Cæli:*
 7 *Accipe mirandum, nouitate mouebere facti.*
 8 *Ille vetus DOMINÆ est, & iam CASA parua Pareni*
 7 *Et natale solum; sunt hæc PENETRALIA magna* 1
 10 *Grata Dei matri, Diuûm gratissima Regi;* 12
 12 *Hic Deus, humanâ lustrans sub imagine terras,* 1
 6 *Hic hominis speciem maternâ sumit in aluo,* 7
Pérque suos intus numeros componitur infans:
 4 *Tum puer æternus (signo, non nomine dicam,)* 15
 1 *Verba patris portat summi qui iussa per auras,* 2
 15 *Pérque sinus crebros, & magna volumina labens,*
 5 *Constitit ante Deam, sacrâque ita voce profatur.* 2
 14 *Salue Virginei flos intemperate pudoris:*
 1 *Emicat extemplo niueis argentea pennis* 2
Ales, ut æquaret totas sine labe columbas,
 7 *Ingrediturque DOMVM, cælesti sede relictâ:* 4
 7 *Sensit Virgineo conceptas pectore flammæ,* 7
 2 *Incaluitq; Deo, quem clausum pectore habebat;*
 6 *Hic quoque sustinuit bis mensum quinque labores;* 8
 7 *Instruit & prolem sanctâ se è Virgine natam.* 15
 5 *Mox ubi, perfectis, quos terra debuit, annis,* 15
 3 *Ipsa Dea, & terris, & inertî sede relictâ,* 15
 15 *Accessit Cælo, Superûm petit æthera victrix,* 2
 1 *Hæc DOMVS, hæc sedes, & fortunata profecto,* 4
 8 *Vertitur in templum subito; quam mox sibi prisci* 10
Sacrauere Senes, prisco de more precati, 15
 7 *Qui CHRISTVM, pulchrâq; Dea sub imagine ponunt,* 2

Ouidio - Cento.

51

Thuraq̃ dant sanctis, & verba precantia, palmis;
 Donec vita data est, sanctam subiēre minores
 Sape CASAM Superi, templi tutela fuēre;
 Huius opem magnis implorauēre periclis.
 Nec loquar, ut quondam, natura & iure nouato,
 Mota loco, & cur sit; motaq̃ pependit in aurā;
 Quas Dea per terras, & quas errauerit undas,
 Quam procul à patriā, longoq̃ per aëra tractu,
 Eurum, ac auroram, Nabathæaq̃ regna relinquens,
 In sedes PENETRALE nouas transferre parauit;
 Lecta manus iuuenum tum pennis lapsa per auras
 Fert humeris venerabile onus; mirabile factum
 Hoc aliquis, tremulā dum captat arundine pisces,
 Vidit, & obstupuit, stiuēue innixus arator:
 Italiam tenuit, & spissi litoris ANCON,
 Littus adic LAVRENS, nemorosis abdita syluis;
 Inde abit ulterius, dumq̃ omnia lustrat eundo,
 Occupat hæc collem, montis sublime cacumen.
 Gratulor huic terræ, nostroq̃ huic gratulor orbi
 Sedibus his adfit quod iam Regina Deorum:
 Nec timidā gaudete fide; date munera templo;
 Signa dedit, venisse Deam; nox conscia sacris:
 Felicem traherent cum sera crepuscula noctem,
 Ecce, suo comitata choro, matrona Tonantis,
 Visa Dea est verè, THALAMIq̃ in culmine sedit,
 Quanto splendidior, quam cætera sydera, fulget
 Lucifer, & quanto, quam Lucifer, aurea Phæbe;

- 2 Incubuitq; loco, maiestatemque verendam 4
 Imposuit. Nobis sis, o pulcherrima, visa 15
 Utiliter, populósque iuues, tua sacra colentes.
- 3 Quisquis adest, visum veneratur numen, & omnes 15
 7 Conueniunt populi, flectunt vestigia sacra
 Ad delubra Deæ, rarissima templa per orbem. 13
- 20 Templa mari subsunt, sublimibus alta columnis, 2
 11 Et trabibus densis, aris ex ordine factis; 15
 15 Marmoreumq; solum est; postes radiare videntur; 11
 8 Celatæq; fores; adopertæque marmore tellus;
 2 Hic super imposita est latè fulgentis imago
 15 PONTIFICIS, fictæque probes sub imagine veram; 3
 9 Addunt & titulum: perq; atria marmore tecta 14
 Ad DOMINAM ducunt: pulchro sedet illa recessu
 Sublimi solio; pinguesque ardere videntur 4
 Lampades, & rutilis collucere ignibus Aedis;
 10 Virginis est veræ facies, quam viuere credas;
 3 Qui color infectis aduersi Solis ab ictu,
 3 Is fuit in vultu visæ. De laudibus huius 13
 Nil mihi credideris, præsens potes ipse videre:
 15 Neue viæ spatium te terreat; urbe petitus, 15
 3 Nil ibi, quod credi possit mortale, videbis.
 14 Est locus in votis, hic votis numen adorant, 11
 11 Mitte Dea numen: mediam memorésque tabella,
 Sertaque cinxerunt, voti argumenta potentis. 8
 8 Vota fides sequitur: quisne unquam altaribus illis 7
 Irrita thura dedit? Latum vulgata per orbem,

- Haud usquàm, sua quàm moueant miracula, dicam;* 5
Non mihi si centum Deus ora sonantia linguis, 8
Ingeniumque capax, totumque Heliconæ dedisset.
Illæ quidem maiora fide quoque gessit, & orbem
Impleuit meritis, quæ non comprehendere dictis 13
In promptu mihi sit. Proceres ad templa petitæ 15
Conueniunt operosa Deæ, dant munera templis, 9
Muneribusque datis, & acerris thuris honorant.
Te, Dea, te quondam, tuæ hæc insignia vidi;
O' ego ter felix, te si modò posse videre 14
Fata iterum dederint; cælum accepisse videbor.
Te tamen, ô GENITRIX, tollens ad sydera palmas, 6
Et genibus pronis, & suspiratibus haustis, 14
Supplice voce rogo, veniam des ipsa roganti:
Sors mea principis est irrequieta, pigetque
Actorum sine fine mihi, sine honore laborum;
His quoque des veniam; finemque orato malorum:
Nostra nocens anima est, temerata est nostra voluntas; 9
Pœnitet iniusti; tantum miserere, precesque 13
Supplicis exaudi, miseris mitissima rebus: 1
Hanc animam concede mihi peccasse fatentem, 11
 4 *Dignam animam pœnâ: Dea tu auxiliaris, opemq;* 9
Exorata feres; te scilicet omnis in vnâ 3
Nostra salus posita est: ô, cui debere salutem 7
Confiteor, miserere precor, nam sola leuare 14
Tu potes ora, tuum haud frustra clamantia nomen; 11
Parce precor mater, tandem meque affere cælo. 1
In toto corde meo exquisiuite. Psal. 123.

DE DIVO FRAN
CISCO VIRGILIO - CEN
TO, FR. POLA VERONENSI IV.
RISC. CONCINNANTE.

In conspectu Angelorum psallam tibi.
Psal. 138.

3. a. VGVRIIS agimur Diuūm : dicemus hon
rem 2. s.
x. a. Cœlicolæ magno, quem, non virtutis egen
tem, xj.
6. a. Iuppiter, atque ardens euexit ad æthera flamma; x.
6. a. Quémque Sacerdotes casti per amœna piorum 5.
Concil' a, ELISIVMq; colit; sublime columnis 7.
xj. a. Corpus ubi ex animi positum, centūque Sabæo 1.
Thure calent aræ, fertisque recentibus halant :
6. a. Observans quæ SIGNA ferat, spirantia SIGNA 3. C.
xj. a. CONFIXI NATI, (monstrantem vulnera ceruo) 6. a.
1. G. Hunc canere incipiam, cœloque educere certem 6.
1. a. Insignem pietate virum, sanctum mihi numen, 8.
2. Ecl. Delitias Domini, carum omnipotentis alumnū; 6.
6. a. Continuūque meo nomen de nomine fingam: 3. a.
3. G. Ergo omni studio vōtum immortale sacrobo 8.
2. G. Carminibus patrijs, cithara, fidibusq; canoris. 6.
9. Ecl. Huc ades, o hominū, Diuūmq; interpres ASISAS, x.

*Quae mea CRUX! si parua licet componere magnis,
CRUX mea CRUX nulla est, prae CRUCE CHRISTE tua.*

Virgilio
Dona's fuma ment
Lili's plucking
in filia's fuma
Et non, & tua
lang. tua, & fuma
Semper bonum
Et autem bonum
Serpens & cetera
Expectata bonum
in qua reliqua
Candidum am
Acceptum, & cetera
Alia, & cetera
Docturum
Natura, & cetera
Hinc ego Ge
Extra am
Eul, & cetera
Anna, & cetera
Exponit, & cetera
Tempus, & cetera
Ad delum
Nunc, & cetera
Ergo, & cetera
Populi, & cetera
Omnem
Hic, & cetera

- . O Decus, ô fama meritò pars maxima Cæli, 6. a.
 Adsis ô, placidusq; iuues, & viuivus V M B E R 12. a.
 . Sis felix, nostrumq; iuues quemcumque laborem,
 . Et nos, & tua dexter adi pede sacra secundo.
 . Iamq; dies, ni fallor, adest, quem semper honestū, 2. G.
 . Semper honoratum nullo discrimine habebo: x. a.
 . Ecce autem breuiorq; dies, & mollior æstas, 1. G.
 . Scorpis & cæli iusta plus parte refulget; 8. a.
 . Expectata dies aderit iam lumine quarto, 6. a.
 . In qua reliquias, diuinisq; ossa parentis 5. a.
 Condidimus terra, stellantis regia Cæli 7. a.
 Accepit, numerum & Diuorum altaribus auxit:
 Ecl. Aspice, ventura latentur ut omnia luce,
 . Dicetur nobis, & erit quæ maxima semper:
 Ecl. Nascere, præque diem veniens age lucifer alnum;
 . Hunc ego Getulis agerem si Syrtibus exul,
 Extrà anni, solisq; vias, pictosq; Gelonos, 2. G.
 . G. Eoasq; domos Arabum, & deserta Getarum: 3. G.
 . a. Annua vota tamen, solennesq; ordine pompas
 Exequerer, strueremq; suis altaria donis: xj. a.
 . G. Tempore non alio solennes ducere pompas 3. G.
 Ad delubra iuuat: procul ô procul este prophani: 6. a.
 . a. Nunc hoc ista sibi tempus spectacula poscit; 6. a.
 . a. Ergo agite, & cuncti latum celebremus honorem:
 . a. Populeis adsint euincti tempora ramis
 . a. Omnibus in templis, incensa altaria circum, 8. a.
 . a. Hic iuuenum chorus, ille senum, qui, carmine laudes,

6. a. Fataq³, fortunamq³ viri, moresq³, geni³sque x.
 9. Ecl. Cantantes, sublime ferant ad sydera Cæli. 2.
 6. a. Egregium forma iuuenem genuere parentes, 1.
 7. a. Qui componere opes norant, & parcere parto, 8.
 3. a. Et qui diuitijs solum incubuere repertis: 6.
 xj. a. Ille autem, dum frons tenera, imprudensq³ laborum, 2.
 2. G. Principio patrias tentauit lubricus artes, 12.
 1. a. Ausus & ignoto se se committere ponto, 3.
 8. a. Omnia peruolat latè loca, & omnia versat; 9. E.
 2. G. Tantus amor terræ est, & amor successit habendi. 8.
 4. a. Quem simul ac tali, per sensit, peste teneri,
 5. a. Iuppiter omnipotens, animum labefactus amore, 4.
 1. G. Se iuueni ante oculos hisce cum vocibus offert: 7.
 4. a. Quid struis? aut quâ spe noctemq³, diemq³ fatigas 8.
 5. a. Oblitus decorisq³ tui, ingratusq³ salutis? x.
 5. a. Quò diuersus abis? quæ te dementia cæpit? 2. E.
 x. a. Fallis te incantum; spem turbidus hauris inanem; x.
 4. a. Nec, quæ circumstent te deinde pericula, cernis,
 1. G. Ni refugis, tenuesq³ piget cognoscere curas
 5. a. Præsentis terræ, ac argenti, auriq³ talenta: 5.
 1. G. Si te digna manet diuini gloria regni, 9.
 5. Ecl. Desine plura puer; custodi, & consule longè; 9.
 8. a. Egredere ô certis dimensum partibus orbem, 1.
 5. a. Mille vijs textum cæcis iter, ancipitemq³ 5.
 2. G. Tellurem; exhalat nebulas, fumosq³ volucres; 2.
 9. a. Rumpe moras omnes: breue, & irreparabile tempus x.
 Omnibus est vitæ; fugit irreparabile tempus, 3.

Singula dum captus circumuectus amore;

a. Aude hospes contemnere opes, & te quoq; dignum

Finge Deo; solare inopes, succurre relictis:

9. a.

a. Tu, ne cede malis, dubijs ne desicere rebis;

6. a.

a. Nusquam abero, & tutum patrio te limite sistam;

1. a.

Ecl. Mutabis merces, cælog; inuectus aperto

Ecl. Candidus insuetum mirabere limen Olympi:

a. Hic tibi certa domus, requies ea certa laborum.

8. a.

a. Iamq; tibi (ne vana habeat fiducia rerum)

xj. a.

a. Signa tibi dicam: perfecto temporis orbe

6. a.

G. SIGNA dabo. solum certissima SIGNA sequentur,

a. Vulneraq; illa geres, quæ circum plurima muros

Accepi patrios, diuini SIGNA decoris;

5. a.

Ecl. Iamq; noui terræ stupeant luceſcere SANCTVM

8. a.

a. Omnes Cælicolæ. Sic Iuppiter ipse monebat;

7. a.

a. Scilicet id magnum sperans fore munus amanti:

a. His dictis incensum animum inflammauit amore

G. Aethereo; conuersi animi, compressus & omnis

2. a.

Impetus, & viuo tentat præuertere amore

1. a.

Iam pridem resides animos, desuetæque corda.

12. a. Ille humilis, auidis ubi subdita flamma medullis,

3. G.

5. a. Talibus incensus dictis, formidine pressus

3. a.

Obstupuit; supplèxq; oculos, dextramq; precantem:

12. a.

Proterdens; equidem inuui, nec deprecor, inquit,

2. a.

4. a. O pater, ô hominum, Diuumq; æterna potestas,

2. a. Vtrices flammæ, & ad impia Tartara mitti:

6. a.

7. a. Sed tu, magne Pater Diuum, miserere, tuamq;

9. a.

x. a. Te

- x. a. Te precor hanc animam serues, miserere precantis;
 6. a. Eripe me his inuicte malis: sequor omnia tanta:
 8. a. Accipio, agnoscoque libens cœlestia dona;
 9. a. Et hic, est animus lucis contemptor, & altum
 9. a. Qui vita benè credat emi, quo tendis, Olympum;
 x. Ecl. Certum est in syluis, inter spelæa, malorum
 Velle fugam latè, sub te tolerare magistro
 1. a. Omnem pauperiem, & duros perferre labores;
 2. a. Nec tanta quicquam pro spe tentare recusem.
 5. a. Quod superest, tua me, Genitor, tua tristis IMAGO
 Sæpius occurrat: an sit mihi gratior vlla?
 5. a. Nec tantis mora prodigijs, nunc tempus agi res.
 9. a. Sic ait: & duplicem ex humeris reiecit amictum,
 x. a. Et tunicam, molli mater quam neuerat auro,
 7. a. Atq; omnem ornatum, atq; argenti pondus, & auri
 2. G. Subiecit pedibus; tunicaq; inducitur artus
 7. a. Terribili impexa seta; ac angustus in ipso
 Fit nodus sinu; circumdat vincula plantis;
 4. G. Ille comam mollem iam tum tondebat in orbem.
 3. G. Præterea mœsto defixus lumine vultu
 Incedit, linguens aulas, & limina Regum:
 2. G. Illum non populi fascēs, non purpura Regum,
 2. G. Non res Romanæ, laudumue arrecta cupido
 2. G. Flexit, non miseri possunt reuocare parentes:
 2. G. Flumina amat, sylvasq; inglorius, inuia lustra,
 1. Ecl. Pauperis & tuguri cor gestum cespitem culmen,
 1. Ecl. Nec spes libertatis erat, nec cura peculii;

- G. Pocula sunt fontes; ventos perpeffus, & imbres, 9. a.
 G. Et patiens operum, viridi proiectus in antro 1. Ecl.
 Ecl. Sæpè iacet pernox instrato saxa cubili, 3. G.
 G. Quò minus est illi cura mortalis egestas:
 a. Vt Venerem, & cæci stimulos auertat amoris, 3. G.
 G. Casariam immundo perfusam puluere turpans, 12. a.
 a. Multa cauo lateri ingeminiat, & pectore vastos
 Dat sonitus, atro liquuntur sanguine guttae: 3. a.
 Ecl. Mollia purpureus quondam color ossa reliquit, 4. a.
 G. Deformat macies morbo, illuicq; peresa, 4. G.
 Ecl. Hirsutumque supercilium, promissaq; barba;
 a. Sanguis hebet, frigentque effata in corpore vires,
 a. Afflictus vitamq; extrema per omnia ducit. 3. G.
 a. Extemplo Socios, latam cognomine gentem, 3. a.
 a. Præstantes virtute legit Laurentibus agris; xj. a.
 a. Et louis imperium, & cari præcepta parentis
 Edocet; & voluens fatorum arcana mouebat; 1. a.
 a. Exorat pacem Diuum, lenire dolentes
 Solando cupit, & dictis auertere curas, 4. a.
 a. Auxilioque leuare viros in rebus egenis: 6. a.
 G. Si verò tristi languebant corpora morbo, 4. G.
 G. Ardentes papula, atque immundus olentia sudor
 Membra sequebatur; tum membra fluentia tabo 3. a.
 a. Prensa manu amplexus, atque oscula dulcia figit. 1. a.
 a. Ille, inter densas, umbrosa cacumina, fagos, 2. Ecl.
 2. a. Si quando lathum horrificum, & venerabile lignū 12. a.
 a. CONFIXI, ipse suo tristi cum corde volutet, 6. a.

12. a. ET CHRISTVM aduersū, nō digna morte perceptū
 8. a. Complexu teneat, lacrymis implevit obortis;
 1. a. Expleri mentem nequit, ardescitq̃ tuendo;
 2. a. Hoc solamen erat; clauosque affixus, & herens
 Nusquam amittebat, oculosq̃ sub astra tenebat,
 1. a. Letitiā, metuq̃ avidus coniungere mortem:
 7. a. Odit & ipse pater Pluton, odere sorores
 Tartareæ: illudunt species, atque ora ferarum;
 1. G. Ecce inimicus atrox formas se pertit in omnes,
 4. G. Cum clamore ruit magno ceruice Leæna,
 4. G. Squamosusq̃ Draco, flammisq̃ armata Chimæra,
 1. a. Virginis os, habitumq̃, gerens furialia membra
 Exiit, inspirans ignem, fallensq̃ veneno:
 4. G. Verum ubi nulla fugam reperit fallacia, victus
 3. G. Multa gēmens ignominiam, plagasq̃ superbi
 Victoris se se oculis auertit, & aufert:
 6. a. Nec mortale sonat, afflatus numine quando
 Iam propiore Destacitus ventura videbat,
 3. G. Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur,
 6. a. Omnia percepit, cæli cui sydera parent,
 Et linguæ volucrum, & præsagi fulminis ignes;
 4. G. Corda licet longè præsciscere; Iuppiter ipse
 1. a. Et mulcere dedit fluctus, & tollere ventos,
 2. a. Sistere aquam fluuijs, & vertere sydera retro:
 7. a. Corpora multa virum, atq̃ animas ille euocat Orco,
 6. a. Impositosq̃ rogis iuuenes ante ora parentum:
 7. a. Hinc Itale gentes, omnisq̃ Oenotria tellus

In dubijs responsa petunt, oracula poscunt.

3. a.

a. At, non hæc nullis, hominum, rerumq; repertor, 12. a.

Observans oculis, summo sedet altus Olympo,

a. Atque illum, tales iactantem pectore curas,

a. Omnibus exhaustum iam casibus, omnium egenum

a. Conspicit, extremo ni iam sub fine laborum

4. G.

a. Persolvat grates, promisso munere donet:

5. a.

a. Ergo his Aligerum dictis affatur amicus:

2. a.

a. Haud ignota loquor; scis ipse, & scire fateris;

12. a.

a. Relligio, & cuncti sua serunt, numina, Divi,

a. Hunc iuvenem in latebris aversum à lumine Mundi; 1. G.

2. a. Deberi cælo, superasq; evadere ad auras;

6. a.

a. Vade age, nate, voca Zephyros, & labere pennis;

a. Hoc iuvenem egregium præstanti munere dona,

a. SIGNAq; ferre iube, seui monimenta doloris,

12. a.

a. Spiramenta animæ, monumentū, & pignus amoris.

5. a.

1. G. Protinus ille patris magni parere parabat

4. a.

Imperio, terrasq; inter cælumq; volabat:

x. a.

a. Iam Sale infuso, iam rebus lucere cecit

a. Scindit se nubes, & in æthere exultat IMAGO

x. a.

a. Cœlicolum Regis, laceri crudeliter ora,

6. a.

Ora manusq; ambas, traiecitq; pectora ferro;

1. a.

a. Hinc exaudiri voces, & verba vocantis:

a. Ipse Deus tibi me claro demittit Olympo;

a. Ipse hæc ferre iubet, monumentū, & pignus amoris;

5. a.

a. Hic pietatis honas; te nunc habet iste secundum:

2. ecl.

2. ecl. O fortunatum, tu nunc eris aliter ab illo:

5. ecl.

x. a. Nec

- x. a. Nec plura effatus. Ille os, oculosq, loquentis
 iam dudum, & totum lustrabat lumine corpus
9. a. CONFIXI; tacitum pertentant gaudia pectus:
4. G. Hoc visum nulli manifesto in lumine vidit.
8. a. Ecce autem subitum, atq, oculis mirabile monstrum;
1. a. Dum stupet, obtutuq, hæret defixus in uno,
5. a. In vacuo latum cœlo speculatus, & alis
 Plaudentem, infixum stridet sub pectore vulnus,
2. G. Ferrea perq, pedes traiectus lora tumentes
2. a. Apparet; duplices tendat si ad sidera palmas
2. a. Ecce canæ tepido sudant humore lacuna
- x. a. Impavidus ille admirans venerabile donum
2. a. Talia perstabat memorans, FLEXVS que manebat;
12. a. Hoc erat, hoc, inquit, votis quod sæpe petiui
4. a. Iuppiter: Haud equidem tali me dignor honore:
2. a. Hæc loquitur: factumq, diu celauit, & ager.
3. G. His animaduersis instat sub tempus, & omnes
 Impendit curas, intentis omnibus, vnus,
7. a. SIGNA que ferre iuuat, premit altum corde dolorē.
5. a. Ergo aderat promissa dies, & tempora Parcæ
 Debita complerant, latus sociosq, reductos
12. a. Alloquitur, cœliq, vias, & sidera monstrat,
2. a. Et votis, precibusq, iubet exposcere pacem,
6. a. Lustrauitq, viros, dixitq, nouissima verba:
1. a. O Socy, extremū, quo vos facto alloquor, hoc est:
6. a. Illustres animæ, nostrumq, in nomen ituræ,
6. a. Discite iustitiam moniti, & non temnere Diuos,

- a. Et sperate Deum memorem fandi, atq̃ nefandi? 1. a.
- a. Per varios casus, per tot discrimina rerum
- a. Durate, & vosmet rebus servate secundis.
- a. Illum expirantem Socy certamine summo 5. a.
- G. Circumstant fremitu denso, stipantq̃ frequentes,
- a. Orantes veniam, proiecti corpore terræ. xj. a.
- a. Paulatim exolvit se corpore, lentaq̃ colla
- Et captum letho ponit caput omine magno. 7. a.
- a. Panditur interea domus omnipotentis Olympi,
- a. Tum pater omnipotens, rerum cui summa potestas,
- a. Aethereum sensum, aurai simplicis ignem
- a. Suscepit, cæliq̃ libens in parte locavit. 12. a.
- a. Concurrunt trepidi Comites, decorantq̃ sepulchro 9. a.
- a. Os, humerosq̃ Deo similem, manibusq̃ parentis 12. a.
- a. Corpus humo liquidum ambrosiæ diffudit odorem. 4. G.
- a. Ex illo celebratus honos, lætiq̃ MINORES
- Servauere diem tot iam labentibus annis. 2. a.
- a. Salve vera Iouis proles, decus addite Diuis,
- a. Salve Sancte pater, sequimur te Sancte Deorum. 4. a.
- a. Ad te confugio, & supplex tua numina posco,
- G. Huc pater ô rebusq̃ veni non asper egenis: 8. a.
- a. Semper honore meo, semper celebrabere donis.

Adorabo ad Templum sanctum tuum in timore
uo. Psal. 5.

E De

DE DIVO CARO LO PONT.

VIRGILIO - CENTO.

Laudate Dominum in SANCTIS eius.

Psal. 150.

6. cc. *Amq̃, nouum terra stupeant luceſcere SAN*
CIVM 8..
6. a. *Matres, atque viri, pueri, innuptaeque pue*
la. 2..
10. cc. *Carmina ſunt dicenda: neget quis dicere carmen* 6..
10. a. *GOELICOLÆ Magna cithara, fidibusq̃ canoris?* 6..
3. a. *Da Pater augurium, atque animis illabere noſtris?* 3..
2. g. *Carminibus patrijs votum immortale ſacrabo.* 8..
5. a. *Ore faucte omnes, letasq̃ aduertite mentes.* 5..
6. a. *Egregium forma IUVENEM genuere parentes;* 7..
11. a. *Quem primi colimus, meritosq̃ nouamus honores.* 8..
6. a. *Huius in aduentu tantarum munera laudum,* 8..
9. a. *Continio noua lix oculis effulſit, & inde* 10..
5. a. *Aëra dimouit tenebroſum, & diſpulit umbras.*
9. a. *Ora PVER prima ſignans intonſa iuuenta*
5. a. *Talibus auſpicijs exortem ducere vitam* 2..
1. a. *Incumbit, veterum voluens monimenta viroꝝum:* 3..
3. g. *Quid labor, & benefacta iuuent, quæ præmia laudi,* 1..

4. g. *Mores,*

*CAROLE Pontificum CARDO, Lux publica mundi,
Quam solidè tali CARDINE terra stetit!*

R. Sadeler

Canore pueri, et cardo, lex, pueri, mundi.
Quae totius huius mundi, pueri, mundi.

Virg
Mores, pudor
Quoniam pueri
Quae sunt, quae
Cuncta per opus
Non ego cuncta
Profueri mon
Intrari pueri
Improbi uile
Sed utinam pueri
C. huius mundi
E. Hortari sile
E. Nondum, n
E. Undique in
E. Infelix rater
E. Quippe, p
Tam multa
E. Non talis h
E. Ingenti m
E. Aque ha
E. Vestigia
E. Quoniam
E. Hic in
E. Insigni
E. Maxima
E. Contin
E. Declara
E. Hoc er

- g. Mores, & studia, & populos, & praelia discit. 3. g.
 g. Quin etiam potuit rerum cognoscere causas; 2. g.
 g. Quae sint, quae fuerint, quae mox ventura trahantur,
 a. Omnia percepit, calamos non passus inertes. 8. a.
 g. Non ego cuncta meis complecti versibus opto:
 g. Profuerit meminisse magis, quam fortibus ausis 8. a.
 a. Intravit generis lapsi sarcire ruinas. 4. g.
 a. Improbis ille hominū, Divūq; interpretas Aſylas, 10. a.
 a. Seditione potens, diuersis partibus orbis 12. a.
 a. Ibat ouans, Divūq; sibi poscebat honorem:
 a. Hortator scelerum, nec dictu effabilis ulli; 3. a.
 a. Nunc hos, nunc illos aditus, totumq; pererrat 4. a.
 1. a. Undique circuitum: sacrata resolvere iura 2. a.
 a. Infelix vates vasto certamine tendit: 12. a.
 g. Quippe, ubi fas versum, atq; nefas, tot bella per orbem,
 Tam multae scelerum facies; Discordia demens. 6. a.
 a. Non tulit hanc speciem, rerum cui summa potestas: 10. a.
 10. a. Ingemuit miserans, casu concussus acerbo; 5. a.
 6. a. Atque haec ipse suo tristi cum corde volutat:
 12. a. Vestigatq; virum, superum quem signet honore; 6. a.
 10. a. Quem ve petat socium summis adiungere rebus. 9. a.
 6. a. Hic illi occurrit, quo non praestantior alter; 6. a.
 11. a. Insignis longè, multis memoratus in oris. 7. a.
 2. a. Maximus vnde Pater, intentis omnibus vnus 2. a.
 3. g. Continuò rumpit vocem, pecorisq; magistrum 2. g.
 5. a. Declarat: viridiq; aduelat tempora mitra. 9. a.
 12. a. Hoc erat, hoc, vocis, inquit, quod saepe petiui:

8. a. Accipe, dáque fidem; mecum partire laborem: 11. a.
4. a. Perficere est animus, quæ rite incepta paravi; 4. a.
8. a. Nulla meis sine te quæretur gloria rebus: 11. a.
3. g. Informes resides animos, desuetaq; corda 1. a.
4. g. Duc, age, duc ad nos, atque altæ mœnia Romæ: 1. a.
3. a. Ne dubita, neu præceptis parere recusa; 2. a.
2. a. Nusquam abero, & tutum patrio te limine sistam. 4. a.
1. a. Se quoq; PRINCIPIBVS pmistū agnouit in VRBE: 2. a.
5. a. Ille super tales, haud vnquam indignus auorum, 11. a.
2. g. Iustitia excedens, & seruantissimus æqui. 2. a.
6. a. CONCILIVMQ; vocat, quo non præsentius ullum 2. g.
- Auxilium uenit; cuncti se scire fatentur. 10. a.
2. g. Illum non populi fascēs, non purpura Regum, 4. a.
2. g. Non res Romanæ, laudūmve arrecta cupida 5. a.
2. g. Flexit, non miseri possunt reuocare parentes; 3. g.
5. ec. Semper consilijs habitus non futilis Auctor. 11. a.
2. a. Ast ubi iam patriæ peruentum ad limina sedis, 11. a.
4. g. Protinus ille patris Magni parere parabat 4. a.
- Imperio: instans operi, regnisq; futuris. 1. a.
1. a. Iura dabat, legesque uiris; operumq; laborem 1. a.
- Partibus æquabat iustis; cui maxima rerum, 9. a.
- Verborumq; fides: Populos sermone replebat. 4. a.
7. a. Cura sibi, Diuūm effigies, & templa tueri; 2. a.
6. a. Nec uidisse semel satis est, iuuat usque morari. 3. a.
7. a. Atque omnem ornatū, atq; argenti pondus, & auri 1. a.
2. g. Subiecit pedibus: superat pars altera cura, 2. g.
8. a. Ut Venerem, & cæci stimulos aueriat amoris, 3. g.
3. g. Pocul.

- g. Pocula sunt fontes; tunicaq; inducitur artus 8. a.
 a. Terribili impexa seta: compressus & omnis 2. a.
 Impetus; in somnis servat noctesque, diesque: 6. a.
 a. Multa cauo lateri ingeminat, & pectore vastos
 Dat sonitus: vultum lacrymis, atque ora rigabat; 9. a.
 a. Afflictus vitamq; extrema per omnia ducit. 3 g.
 a. Interea magnas volitans it fama per urbes: 7. a.
 a. Hinc Italia gentes, & Romana palatia servans 1. g.
 a. In dubijs responsa petunt, oracula poscunt. 3. a.
 a. Ille regit dictis animos, & pectora mulcet;
 a. Nec mortale sonans, tacitus ventura videbat. 2. a.
 g. Quid maiora sequar totum vulgata per orbem? 1. a.
 a. Horrendum video, & dictu mirabile monstrum:
 g. Ecce inimicus atrox magno stridore remugit, 3. g.
 a. Dentibus infrendens fremit horridus ore cruento; 1. a.
 g. Ipse PATER tandem propius sua numina firmat, 8. a.
 12. a. Significatq; manu, ingenti perculsus amore: 2. g.
 6. a. Nec plura his. Ille admirans venerabile donum;
 11. a. Contentusq; fuga, cæcis se condidit umbris. 7. a.
 7. a. Maius opus moueo; magno nunc ore sonandum: 3 g.
 3. g. Dira per incautum serpunt contagia vulgus;
 4. g. Matres, atque viri, iuvenes ante ora parentum 4. g.
 3. g. Intereunt; tota passim regione vagatur 6. a.
 3. g. Pestis acerba: rapit dura inclementia mortis; 3. g.
 2. a. (Horresco referens) defunctaq; corpora vita 4. g.
 4. g. Exportant tectis, & tristia funera ducunt:
 2. a. Luctus ubique, paupor, & plurima mortis imago.

1. Nulla dies unquam memori vos eximet aeo.
2. Imposuit cinerem, & sopitos suscitavit ignes; 8. a.
3. Lustravitq; viros longa cum veste Sacerdos: 6. a.
4. Iamque Sacerdotes clamorem ad sidera tollunt. 10. a.
5. Urbē per mediam graditur populosa propinquos: 3. a.
6. Tegmen habet capiti; vestigia nuda reportat; 11. a.
7. a. Incedit mæsto defixus lumina vultu; 6. a.
8. a. Signaq; ferre iuvat indigna morte perempti. 6. a.
9. a. Dum stupet, obtutuq; hæret defixus in uno,
10. a. Exorans pacem Divum, tunc vulnus acerbum 11. a.
11. Conficit; & atro liquuntur sanguine gutta; 3. a.
12. a. (Multa V. R. I. virtus) premit altum corde dolorem. 1. a.
13. a. Illum omnis tectis, agrisq; effusa iuventus,
14. a. Attentis inhians animis, prospectat euntem; 7. a.
15. a. Turbaq; miratur matrum, qui spiritus illi, 5. a.
16. Qui vultus, vocisue sonus, vel gressus eunti.
17. a. Ad delubra venit magna comitante caterua. 2. a.
18. a. Postquam introgressi, & coram data copia fandi,
19. a. Præfatus Divos, placido sic pectore cæpit: 1. a.
20. a. Discite iustitiam moniti, & succurrite fessis, 11. a.
21. a. Communemq; vocate Deum; meliora sequamur: 3. a.
22. a. Per varios casus, per tot discrimina rerum
23. a. Durate & vosmet rebus servate secundis.
24. g. Omnia monstrabat relegens errata retrorsum; 3. a.
25. a. Nunc prece, nunc dictis virtutem accendit amaris:
26. a. Corpora multa virū, atque animas ille evocat orco. 4. a.
27. a. His demum exactis, perfectis ordine votis, 3. a.

11. a. Constitit ante aras, media inter numina Divum 4.
 2. a. Sacra canit; precibusq; iubet exposcere pacem, 3.
 9. a. Multa Deas arans: oneravitq; æthera votis;
 9. a. Nec longum in medio tempus: sperare salutem 1.
 10. a. Est licitum, afflictis melius confidere rebus. 1.
 6. a. Corporea excedit pestis en funditus omnis. 6.
 6. a. Postquam illam VICTOR stygias detrusit ad undas; 7.
 7. g. Continuo ingenti sonuerunt omnia plausu. 5.
 5. a. O PATRIA, o meriti tanti nō immemor unquam; 8.
 5. a. Et, qua sexuatis reuocata à morte, memento 3.
 7. a. In freta dum fluuij current; dum montibus umbræ
 Lustrabunt conuexa: Polus dum sydera pascet.
 1. a. Et iam finis erat, cum Iuppiter æthere summo
 6. a. Observans, quæ signa ferat, quò tendere pergat:
 6. a. Post ubi conuecti cursus, sub fine laborum, 4.
 6. a. Et PATER ipse suo superum iam signat honore,
 7. g. Atque illum scio stellantis regia cæli 7.
 Accipit: ipse Deum manifesto in lumine vidit, 4.
 6. a. Quique pijs Vates, et phæbo digna locuti,
 9. ec. Cantantes sublimè ferant ad sydera cæli 2.
 7. a. Insignem pietate VIRVM, noua regna petentem. 1.
 6. a. Ipse ego paulisper, spacijs disclusus iniquis, 4.
 12. a. Suppliciter venerans, prostratus corpore terra, 11.
 7. a. Ad te confugio, genus o qui ducis Olympo: 6.
 10. a. Te precor hæc animam serues: malè numen amicum 2.
 Confusam eripuit mentem; miserere precantis: 10.
 12. a. Vtere sorte tua, culpam compeasco, priusquam 3.

Virgilio. Cento.

Durus in aduersum rapiat casusue, Deusue.

9. a.

e. Hac mea magna fides, animo gratissima nostro:

12. a.

Quod superest, oro, dubijs ne defice rebus;

6. a.

Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam.

Ad aliquem SANCTORVM conuertere. Iob. 5.

LVDVS

LVDVS
IN
SECVLI AMOREM
INIMICVM
AMORI DIVINO

I.

Non esse seculo fidendum.

*Vid mundus fragili confusus purpura,
Triumphos me^oorat fallaci murmure:
Quæ spondet munera vanæ potentia,
Vix sunt crepundia rudis infantia,*

*Vt Aquilonibus raptata folia
Dum miscent fatua inter se prælia:
Sic pede celeri decurrunt gaudia,
Et mundi fugiunt sperata præmia.*

*Quod rosa & viola decocta solibus,
Quod caltha & lilia proiecta foribus,
Quod scænum validis protritum pedibus;
Hoc mista gloria est amoris ignibus.*

*Plus pulsus nubibus, plus fide fluctibus,
Plus vento valide dispersis niuibus,*

*In geminis geminos pueris non cernis amores?
Hic bonus, hic malus est, damnat hic, ille beat.*

R. Sadeler.

DE

DE

Plus fide fugacibus crede volucris,
 Plus fide carni fragili, vel vanis opibus.
 Plus fide Oceano, plus Aetna montibus;
 Plus mortiferis Berosi fontibus;
 Plus caelo nubibus saxa vomentibus,
 Plus sponsionibus mundi fallentibus.
 Plus crede rabidis leonis dentibus,
 Plus urpyis effervis dirum frementibus:

Plus venenariis fide serpentibus,
 Plus mundi spoliis blandè ludentibus.
 Quid celsa sequeris? dolofo culmine
 Fors ludit credulos fallaci stamine.
 Quid longa memoras? in ipso limine
 Ani corruet lusus imagine.

Nam quidquid seculo mortali nascitur,
 Momento seritur, momento conditur;
 Momento panditur, momento clauditur;
 Momento erigitur, momento labitur.

Quid fidis robori? Et saxa corruunt,
 Et manus marmora praedura diruunt.
 Quae seclis steterant, scintillas metuunt.
 Et imbres, chalybem, ferrumq; diluunt.

Quid annos numeras? momento rapimur.

Quid genus, proavos? momento morimur.

Quid opes? iudici sistendi ducimur,

Et fors iam ignibus damnandi cingimur.

Quid arma ex acuas spe plenus optima?

*Sudata incudibus Aetnaeis intima,
Mundiꝑ robor a quacumque maxima,
Opima corruunt inferni victima.*

*Quò Abner, Amasa, bellorum fulmina?
Quò Saul, Ionathas Iudæe lumina?
Memento maxima procumbunt culmina,
Dum celi seuiunt prædura examina.*

*Quid arma proderunt, cum nudi sistimur?
Quid minæ & animi? inermes cogimur,
Permisti purpuræ sagoꝑ voluimur;
Et tamquam cineres flammis commolimur.*

*Et tamquam furfures molis conterimur:
Fauillæ similes igni conuoluimur.
Et tamquam pluuia cælo depellimur:
Pænisꝑ immitibus terræ recondimur.*

*Vt aqua nubibus, sic terris fundimur,
Vt alga vilior, sic leues spernimur;
Vt pile cælitus mortales ludimur,
Et tandem valida fornace exurimur,*

*Flammarum stipula semper viuentium,
Prunarum cespites semper vrentium,
Pænarum fomites non morientium,
Dolorum pabulum semper torquentium.*

II.

Emendationem non esse differendam
in mortem.

Quò fata properant prædura & aspera?
Quò tela exacuunt, diraq; & effera,
non tanta demetunt falce præpropera,
non sceptrâ recolunt, non auri pondera.
Non parcunt matribus, non caro pignori,
non regum in posteris votum semini;
non auis, proavis, non formæ, aut generi
non sceptro aut opibus, non celso muneri.
Quem non conterreant præcelsa numina
quæ tanta conterunt calcantq; nomina,
et ferè eruderant primaeva germina?
Innesta degimus sic inter limina:
Cum mundi deprimunt velluntq; lumina;
et vento paleæ deflantur flumina,
superbi vertices altaq; culmina:
credas è nubibus contorta fulmina.
Quid vita? vitrea quod gemma pensilis:
et scenæ & niuib; fumoq; similis:
Ac vix ficulneis æquanda poculis:
Aut vultu tenero qui ludunt oculis.
Cum telum admouet mors flecti nescia;
et dolor occupat corda tepentia,

F

Quid

*Quid mens tum deligat factorum conscia;
Et è sceleribus pœnarum præscia?*

*Dum tempus patitur, locusq; fletibus,
Pulsemus Dominum densis gemitibus.*

*Non vota sileant accensa precibus,
Et tamquam mediis nata caloribus.*

*Ne serò doleas, cum nullus luctibus,
Non locus lacrymis, sancti q; moribus:*

*Non pœnitentis, votis, virtutibus,
Nullis suspiriis, curis, muneribus.*

*Cum reus steteris, flammis furentibus;
Pœnisq; innumeris circum freudentibus:
Nequidquam lacrymis seris cadentibus,
Aut à suspiriis votis calentibus.*

*Pro mundi illecebris, æternis ignibus,
Flammisq; sulphure & pice natantibus,
Quis vel fornacibus semper ardentibus,
Vel prunis subuci velit candentibus.*

*Quis mundi inanibus captus crepundis
Æternum exulet lubens deliciis;
Æternum naufragus celorum gaudiis,
Æternum numinis possessus oditis?*

III.

Perire quidquid hîc magnum est.

*Q*uò minæ Antiochi ira q; regia?

Vel

Quò Sennacherib, castraq; Assyria?
 Quò dicta Rabsaces blasphema & effera?
 Lingua Nicanoris fallaxq; dextera?
 Quò potens Tullius verborum flumine?
 Quò Demosthenes diues molimine?
 Quò primus Latio Crispus acumine?
 Quò Plato calitus edoctus numine?
 Fœcunda Origenis quò nunc acumina?
 Quò Afri rupea tonantis fulmina?
 Quò flecti Calari ignara pectora?
 Quò Hosl fortia tot annis roborata?
 Quò Phœnicopteri Apici fercula?
 Quò Asopi patina, murrhina vascula?
 Quò Alcibiadis, Torquati pocula?
 Quò Catansq; Assyrio cruore crapula?
 Fœcunda Alcinoi quò nunc pomeria?
 Quò portiq; pensiles, Luculli prædia?
 Quò ripi, & montibus subducta maria?
 Quò Polycratis fortuna Samia?
 Quò Curi machina pendens Icaria?
 Quò Scauri vitrea scena & marmorea?
 Quò Midæ fercula quò Regis aurea?
 Quò corona Marsyæ sperata laurea?
 Quò Cay Lollia gemmato munere?
 Quò Arabico Poppea funere,
 Quò Euro quæ solita iumenta sternere?
 Quò gemmas Cleopatra consuecta bibere?

Vt bulla labitur quidquid hinc nobile;
Vt flos, sic defluit quidquid amabile.
Vt umbra deperit quidquid optabile.
Nil firmum cogites, nil terris stabile.
Nulli te proavi, non parta gloria,
Non opes eximent, forma, scientia,
Non honos, robora, prudens solertia,
Non menti aut corpori concessa gratia.
Virtus sed unica terrores adimet,
Sola te gaudiis aeternis inseret,
Hæc una gloriam pœnasq; dirimet,
Beabit præmiis, tormentis eximet.

IV.

Intutam esse honorum & dignitatum pra-
rogatiuam multorum exemplo.

Q*uid auro, honoribus, sceptris extollimur?*
Non pares nascimur, paresq; morimur?
Non pares media iuuenta tollimur?
Et cursu propero fortuna pellimur?
Non pares sanguine, paresq; tempore?
Non pares anima, paresq; corpore?
Non pares pretio, Christi q; vulnere,
Fortuna impares si simus munere?
Quò Regum Salomon primus prudentia?

Quod Sampson Dalila captus dementia?
 Quod Hemor fatua lusus fidentia?
 Quod cunctos superans Xerxes potentia?
 Quod Cyrus pallio cinctus coccineo?
 Quod Phryso rutilans theristro gemmeo?
 Quod splendens balteo Darius aureo?
 Quod Diues habitu nitens purpureo?
 Quod Cræsus insolens fidens diuitiis?
 Quod dirus Hannibal ferox victoriis?
 Quod magnus Macedo, Persarum spoliis,
 Nec orbis maximi satur exuviis?
 Quod Sylla madidus civili sanguine?
 Quod Caesar gladiis raptus ceu turbine?
 Quod tectus Africo Pompeius cinere?
 Quod Crassus Parthico delusus puluere?
 Quod Nero, Claudius, Heliobalus?
 Quod Calba, Caligula, Otto, Vitellius?
 Quod Verus, Pertinax, Valens, Magnentius?
 Quod Albinus, Maximus, Piso, Leontius?
 Quod Reges reliqui, tot magna nomina?
 Quod duces, Principes, terrarum Numina?
 Momento citius clauduntur lumina,
 Nec parcunt generi Parcarum stamina.
 Aeterna cogites, ignes & præmia,
 Aeterna contue, flammæ, & gaudia
 Alterna delige. Stat parca gloria,
 Stant pœna: & nemini patent effugia.

V.

Infelici plurimum Regum magnorumque
 exitu purpuram sceptraque doce-
 mur contemnere.

Qui Reges numeras terrarum lumina,
 Qui duces inelytos bellorum fulmina:
 Funesta prospice regnorum culmina,
 Incerta purpure fallacis omina.

Quò Remus, Romulus, Sextus Tarquinius?
 Quò Titus Tatius, Tullus, Hostilius?
 Vel Ancus Marcius, Serviusque Tullius?
 Priscus, Herculeus, Drususque Manlius?

Quò Gracchi, Melius, Scianus, Marius?
 Quò Cato, Regulus, Carbo, Licinius?
 Ruffinus, Cassius, Brutus, Antonius?
 Gallus, Copronymus, Phocas, Alexius?

Silvanus, Lentulus, Constans, Sertorius?
 Quintillus, Didius, Probus, Demetrius?
 Carinus, Tacitus, Leo, Valerius?
 Macrinus, Commodus, Carus, Procopius?

Comnenus, Nicias, Celsus, Constantius?
 Agis, Miltiades, Zeno, Decentius?
 Traulus, Leonidas, Syphax, Aëtius?
 Conon, Themistocles, Dion, Isacius?
 Achilles, Hercules, Hector Numanticus,

Tigra.

ranes, Phocion, Pyrrhus, Britannicus?
 uitus, Michaël, Thomas, Philippicus?
 desens, Pausanias, Glycas, Isauricus?
 Lucullus, Lepidus, Lysander, Lucius?
 infredus, Vitiges, Massa, Parthenius?
 brera, Stilico, Silanus, Flavius?
 ilippus, Datamis, Brocas, Ablauius?
 Omnes Domestica, aut hostili corruunt
 anu præpropera, ferro ve intereunt;
 cut duro exilio, aut veneno concidunt,
 morteq; inglorij funesta pereunt.
 Hac sceptris gloria daturq; purpuræ:
 ac auro & opibus; fatali murmure
 hostili ut posteros funestent vulnere:
 lati barbaro & cruento funere.
 Morte pars minima pacata concidunt,
 morte pars maxima funesta concidunt.
 qui tela nesciunt, mœrore pereunt,
 tel lenta sanie, tabeq; corruunt.
 Quò tendis animum? cum magna memoras,
 enses, exilia, venena præparas;
 iunces, equuleos, secures comparas,
 Aulicorum odia, pœnasq; innumeras.
 Honores prouocant? ignes præpediant.
 voluptas allicit? flammæ te terreant.
 Opes te pertrahunt? pœnæ te retrahant.
 Aeterna prouidi tormenta meruant.

*Qui sceptras numeras, recense vulnera.
 Qui bella & aquilas, prospecta funera.
 Qui castra & oppida, metire tempora.
 Et post hæc ignibus damnata corpora.*

*Tam magno luitur, quod breui transuolat,
 Vix plumas contines; & corpus euolat.
 Quod flammis vritur momentis auolat.
 Has flammæ sapiens æternas recolat.*

*Momento purpura sceptraq; transeunt.
 Momento gloria, formæq; pereunt.
 Nulla te postera tormenta deserunt,
 Nusquam carnifices, flammæq; deerunt.*

VI.

*Diuitiarum contemptus æternitate
 proposita.*

*Q*uid regna sequeris per alta maria?
Quid mundi prodiga captas donaria?
*Non tamquam noctibus sudata somnia,
 Sic ista defluunt, & cinis omnia?*
Quid domos exstruis, lataq; prædia?
*Non illa corriuunt iuuenta media,
 Ut actor fatua fias comædia,
 Vel seua nobilis scena tragædia?*
*Quid vasta nemora, quid agros cumulas,
 Quid ades ædibus regnorum æmulas?*

venti tumidas dispellunt nebulas,
anni has perimunt terrarum papulas.

Quid hortos pascuis fontesq; accumulas?

Quid rupes montibus vallesq; vinculas?

Et has posteritas enarret fabulas,

Fortune vomitus, funestas crapulas?

Quid lacus, flumina, torrentes numeras?

Quid castra & oppida, sceptraq; memoras?

Num Cræsos opibus Midasq; superas,

Non ad supplicia flammassq; properas?

Quò fatiscientia frumentis horrea,

Cassata fructibus grata pomœria,

Pressaq; pondere prædiues area,

Spondentq; tempora tot votis paria?

Autumno mustea quid torcularia,

Quid nouo grauida lacte mulctralia,

Vel quid gementibus tectis granaria,

Non scelus acuiunt, non tribunalia?

Non tela exasperant minarum ignea?

Aut non incendia pascunt sulphurea?

Dira materies lignorum picea,

Infelix posthuma flammarum palea.

Hac nocte aut citius tolletur anima.

Quid spes tunc proderunt vota q; inania?

Succedunt commodis tormenta immania.

Luenda, ô nimium magno! vesania.

Cum solis ignibus lingua potabitur:

Cum flammis, sulphure, pice cœnabitur.
Stillansq; digitis gutta negabitur:

Nec quidquam precibus fufis donabitur.

Non anni reduces, non vita dabitur.

Quæ cursu properans cita dilabitur:

Quis flammis miseros cinctos solabitur,

Cum nullis lacrymis crimen piabitur,

Quibus tunc viribus mens roborabitur,

Cum tantis ignibus nec gutta allabitur?

Cum sola pietas cælo locabitur?

Sola deliciis cæli rorabitur?

O nimis fatua vecorsq; vanitas!

Cuius tam futiles leuesq; semitas

Infelix sequitur momento æternitas;

Flammisq; indomita dira crudelitas.

Infauſta ô nimum mundi felicitas,

Fallaxq; nimum amœna amœnitas,

Tam breui laberis. ſæuaq; æternitas

Succedit miſeris. ô dura æternitas!

Cum gutta mediis negatur ignibus,

Negatur mediis aqua fornacibus,

Æternum medij prunis ardentibus

Voluuntur miſeri flammis vrentibus.

VII.

guga eorum quæ seculo sperari possunt,
iudicio & pœnis propositis.

Fœcunda diuiti quid dabunt prædia?
Sudata noctibus dieq; studia?
Quid ingens Domino parva pecunia?
Quid fasces, purpura, sceptraq; regia?
Cum telum iugulo mors cita admouerit;
Iudex sententiam supremus tulerit;
Ignesq; indomiti flammaq; steterit;
Pisq; omnis animam salutis fugerit?
Cum sæua eternitas mundo insonuerit,
Summiq; iudicis vox intonuerit,
Et omnis validus mente exhorruerit,
Terraq; pedibus subducta fuerit?
Tortorum millia cum circumsteterint,
Testesq; innumeri parte omni cinxerint,
Spem fugæ aut veniæ cum cuncta clauferint,
Mentemq; crimina factaq; impulerint?
Cum flammæ oculi furentes viderint,
Ignesq; demones flammæq; admouerint,
Cum picem, sulphura, tormenta senserint,
Quicumque cælitus damnati fuerint?
Quid auri proderunt congesta pondera?

Quid

*Quid Regum, Principum, magnorum munera?
Hortiq³, pascua, fontesq³ nemora;
Inter seuisſima tortorum verbera?*

*Quid Venus, pocula, mensaq³ dederint?
Quid noctes lusibus inſomnes iuuerint?
Cum cantus, gaudia, riſusq³ euenerint,
Et poſt perpetua flammæ ſucceſſerint?*

*Quid longa ſeries annorum faciet?
Quid genus, proau, formaq³ pariet?
Quid ſceptris, purpura, regnoq³ eueniet,
Cum ignis efferus æternum ſeuiet?*

*Quid magna proderunt ſcripta volumina?
Laſſata ſæpius quid docta limina?
Quid verſus nobiles librorum lumina,
Si feruet ignibus æternis anima?*

*Quid plena pulpita verbis ſonantibus,
Farta ſententiis altè tonantibus,
Denſata lacrymis ora manantibus?
Si membra validis torquentur ignibus?*

*Quid ampla imperia laſſata cædibus?
Quid lata maria deſeſſa cladibus?
Quid campi & oppida diuulſa ciuibus,
Cum præda fueris æternis ignibus?*

*Quid numquam ſpolia ſitim ſedantia,
Hoſtili ſanguine prata natantia,
Cruore immerito regna ſudantia,
Cum loca ſenſeris flammis furentia?*

Quò belli dubius quò ferox exitus,
 festis aquilis traducti exercitus,
 quò furor martius terris indomitus,
 um tortor sauiet ignis perpetuus?

VIII.

Magna ferè ruinæ proxima esse, æter-
 nare humilia.

Qui celsa sequitur, prærupta metuat,
 In summo vertice ni modum statuatur,
 Prolapsu celeri necesse corruat,
 Cum moles imminens incautos obruat,
 Lapsus ex humili planoq; tutior,
 Cum è præcipiti ruina grauior.
 Ex alto durior, planoq; mitior,
 Alto frequentior, planoq; rarior.
 Sic summi vertices tanguntur fulmine,
 Quamuis præualido cincti munimine:
 Superba pectora calcantur numine,
 Quantumuis callido tecta molimine.
 Sic altas arbores venti præcipitant,
 Duraq; robora momento excaudicant:
 Celsaq; rabiem ventorum prouocant,
 Accendunt animos, minasq; exasperant.
 Virgulta tenera cum Noti quatiant,
 Aut Aquilonibus lentata prouunt,

*Stant fixa sedibus, irasq; combibunt,
Nec se uam rabiem, minasq; metuunt.*

*Sors dura, & aspera magnorum amula:
Magnorum inuida, dira q; facula,
Futuri generis infamis macula,
Cum regnum sistitur fatorum famula.*

*Cum summo vertice momento labimur;
E primo culmine momento pellimur:
E summis opibus momento exscindimur:
E celso munere momento excutimur.*

*Cum flore medio fracti depluimur,
Iuuenta media rapti protrudimur,
Mundi q; gaudiis viles proscribimur,
Regno q; medio sceptrisq; euertimur.*

*Vt flores pampini, bacca q; excutimur,
Vt vento folia concussa spargimur,
Vt denso arundines imbre propellimur,
Vt Euro palea subacta rapimur.*

*Aeternis animos tepentes erigas,
Aeternis noxia cordi submoueas,
Aeternis pramia mundi discutias,
Aeternis pristina moresq; corrigas.*

*Aeternum ut Numini coniunctus gaudeas,
Qua mundus munera promittit fugias.
Aeternum corpore, menteq; ut valeas,
A carne, honoribus, auroq; caueas.*

Aeternum ut ignibus flammisq; careas,

Densiss

gensis gemitibus peccata deleas:
 Eternum ut animum pœnis eripias,
 e carni fragili, mundoq; pareas.

IX.

Eternam pro breuib; pœnis remunera-
 tionem manere, Virginum doce-
 mur exemplo.

O Vm sauit Africus, tunc rosa rutilat;
 Et Austro viola perflante purpurat:
 Et Euris lilia prona dissuauiat,
 is nulla eroborat, nec vlla exanimat.
 Dum feruet carnifex, exsurgunt Barbaræ:
 recantur vbera; clarescunt Agathæ.
 Dum fumant balnea, surgunt Cæciliæ.
 dum tela depluunt, nascuntur Vrsulæ.
 Tauro Phalarico splendet Pelagia.
 lammis, exilio triumphat Flauia:
 incis, equuleo, cruceq; Eulalia:
 virgis, pectinibus, flammis Frebonia.
 Rotis, sartagine, vinclis Euphemia:
 edis ardentibus, fuste Serapia:
 elle, craticula, ferisq; Maxima:
 ecuri & oleo feruenti Eulampia.
 Lucia gladiis, & Agnes ignibus:
 hristina lacubus, flagris, fornacibus:

Sufanna

*Susanna variis torta securibus:
Cruce & lampadibus Firmina ardentibus.
Has Christus gloria caelesti munerat,
Has sponsas stabili nexu consociat.
E sexu fragili triumphos numerat.
Caeloq; ex humili coronas duplicat.
Profuso sanguine æternum purpurat.
Pro casto pectore æternum sociat:
Pro momentaneis æternum pignorat.
Pro ferro & ignibus æternum roborat.
Æternis gaudiis paceq; inaugurat.
Caeloq; lucidas stellas commemorat.
Pro vita labili æternum animat.
Pro pœnis brevibus æternum recreat.
Maritat humiles donis caelestibus.
Maritat tumidos æternis ignibus.
Amicat teneras primis virtutibus.
Lassantur validi magnis sceleribus.
Qui speras maxima, celos inambula.
Ut parua referas, mundum perambula.
Quid sunt hæc aliud quàm cæli famula,
Vel tamquam vitrea commissa pocula?*

X.

Comparatio rerum seculi huius &
alterius.

Quid terra portio puluisq; extolleris?
Non nudus utero matris effunderis,
Nudus visceribus terræ recondaris,
Et duro iudici damnandus siseris?

Quid fidis seculo? stat prona eternitas.
Qua spe deluderis? stat firma eternitas.
Quid fugam cogitas? stat certa eternitas.
Quoquò te flexeris, terret eternitas.

Bonis hic fruimur? ibi igne exurimur.
Dolento fruimur? eternum urimur.
Bonis hic pascimur? ibi ignes patimur.
Dolento pascimur, eternum patimur.

Quis pro his opibus tormenta deligat?
Pro mundi gaudiis diuina negligat?
Pro mundi honoribus caelestes abigat?
Pro tam fugacibus quis flammās eligat?

Sirenam vocibus quis aures præbeat?
Quis ignes cogitans terrena voueat?
Aeterna prouidens non mente paueat?
Flammāsque contuens non totus horreat?

Felix qui potuit opes contemnere,
Prudens qui gloriam concessam spernere,

Fortis qui munera mundi respuere,

Aeterna præmia doctus eligere.

Mundi qui negligit promissa præmia,

Aeterna breuibus mercatur gaudia:

Mundi qui sequitur promissa præmia,

Aeterna breuibus commutat gaudia.

Hæc voluas animo. stat certa eternitas:

Flammæ crucians tristis eternitas:

Cælorum recreans felix eternitas.

Momento medium, utrimque eternitas.

Honores fugiunt, manet eternitas.

Aurum te deserit, manet eternitas:

Caro dilabitur, manet eternitas.

Et pro tam vilibus, tam seua eternitas.

Pro tam fugacibus, immensa eternitas:

Pro tam fallacibus, tam vera eternitas:

Pro tam fragilibus, tam dura eternitas:

Et pro tam breuibus, æterna eternitas.

Quis pro tam breuibus æterna deligat?

Quis ignes, sulphura, flammæq; intelligat?

Quæ seua eternitas æternum colligat?

Nullaq; eternitas æternum mitigat?

O dura nimium pœnarum eternitas!

O seua & effera flammæ æternitas!

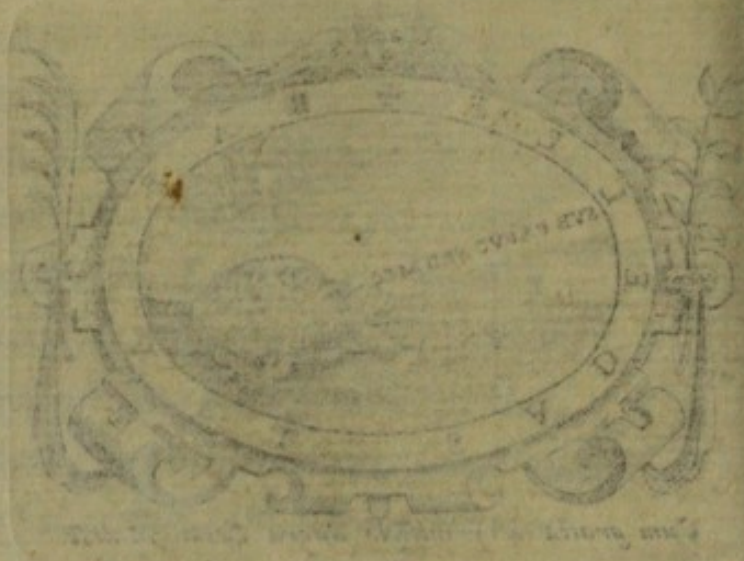
O cruda nimium, longaq; eternitas!

Finemq; nesciens æterna eternitas!

FINIS.

MONARCHIA

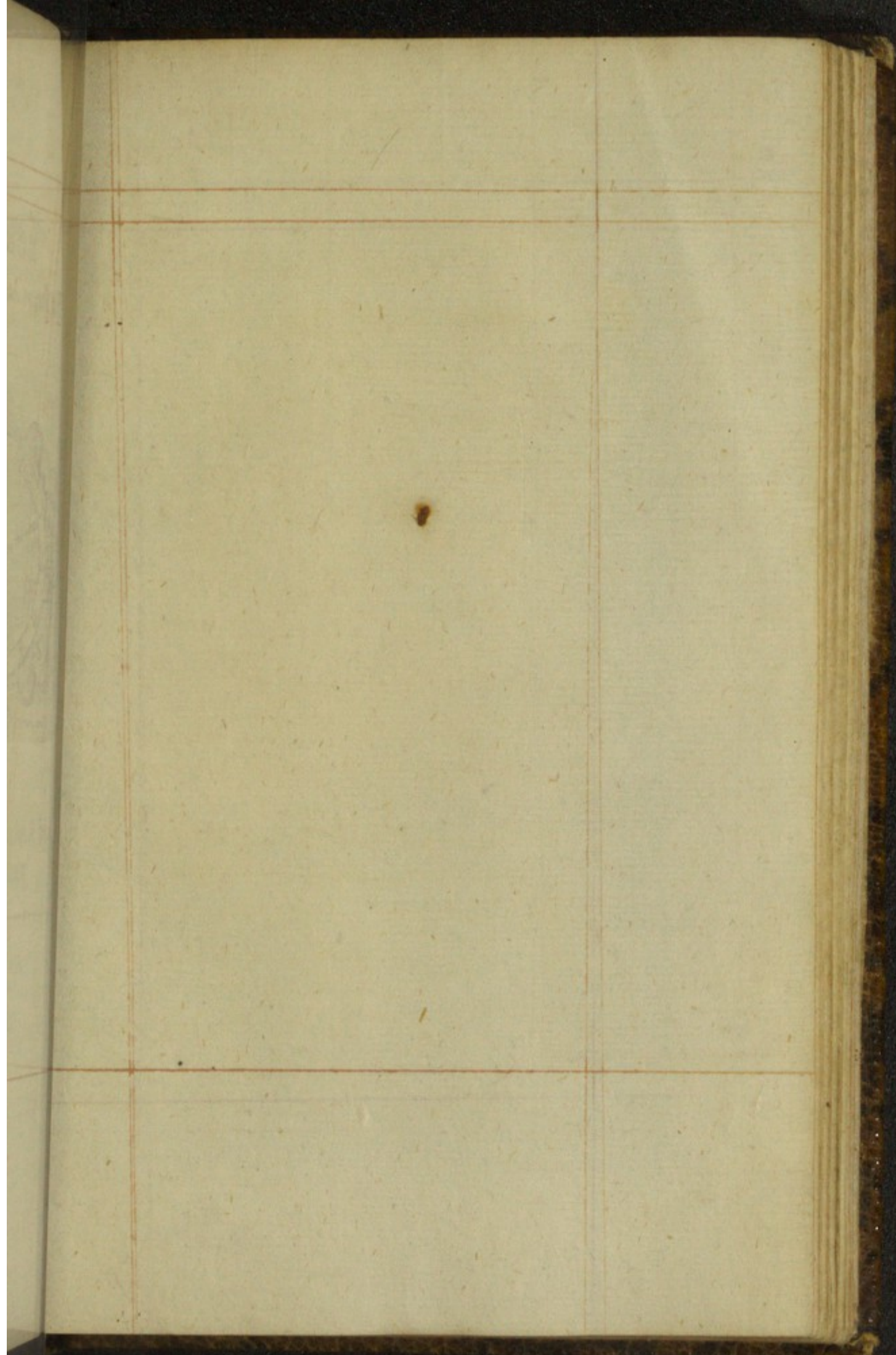
Ex Imperio Annae Reginae viduae.

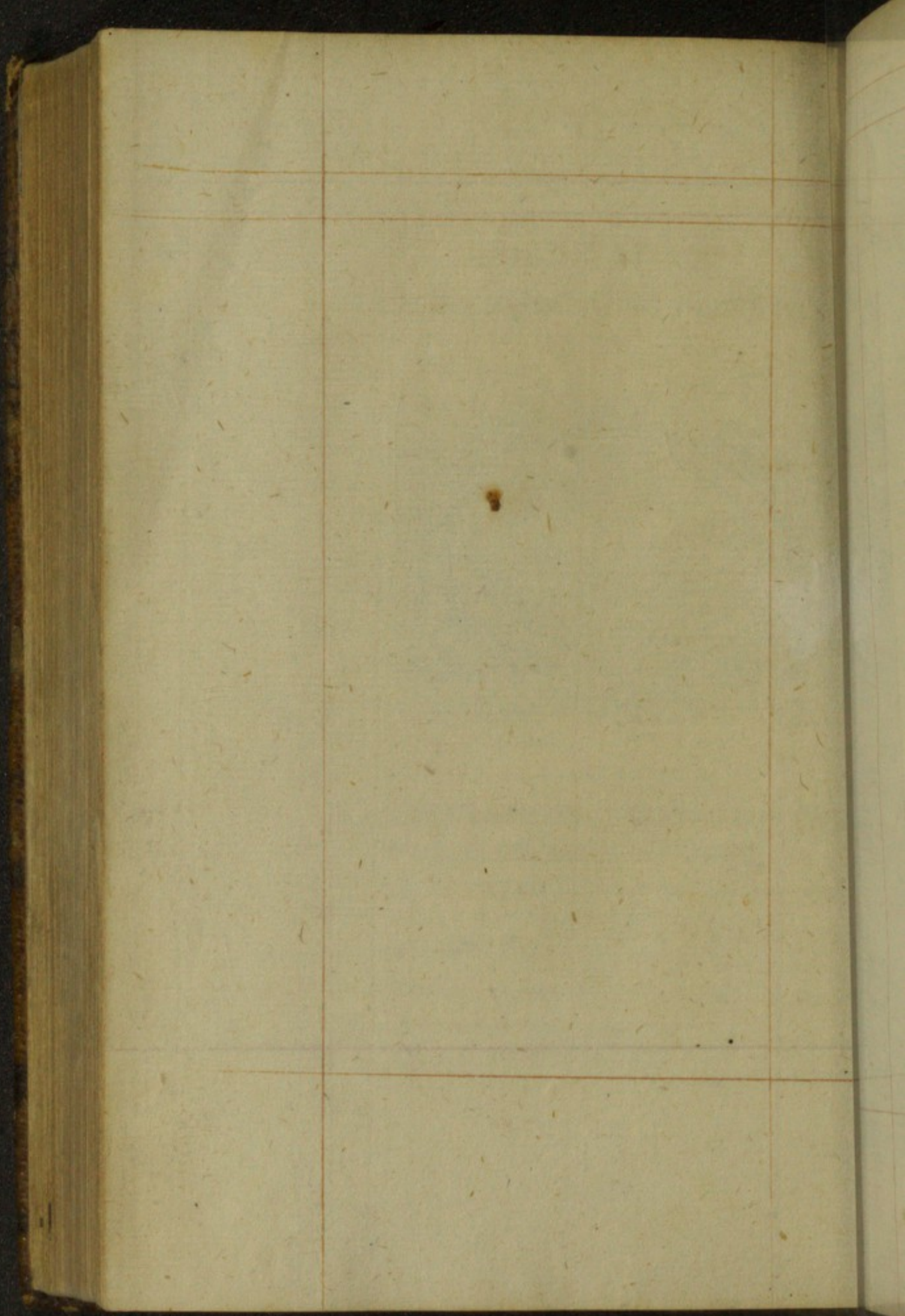

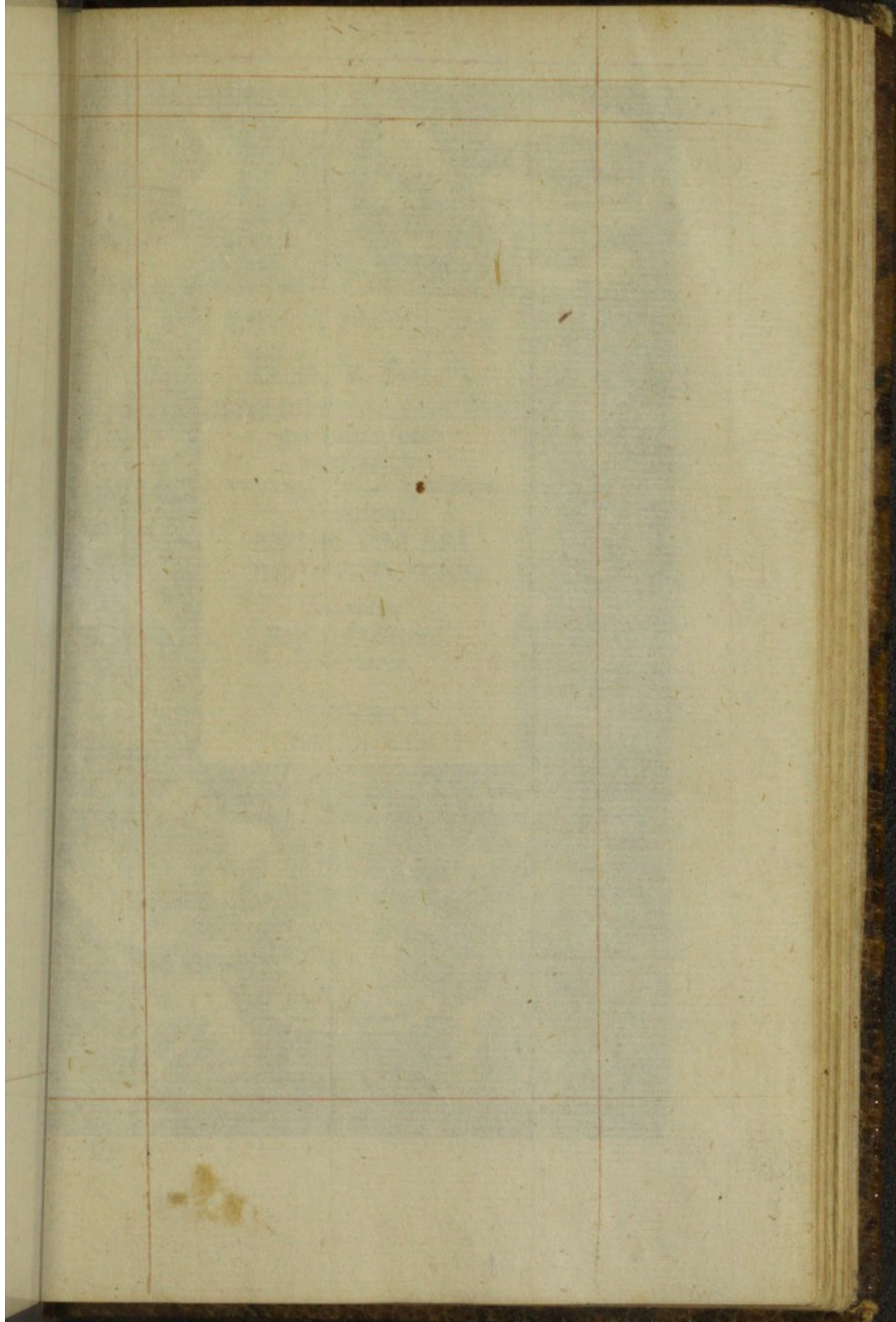
God Raphaelen Secklerin Leoben
phom Buchstaben/venn

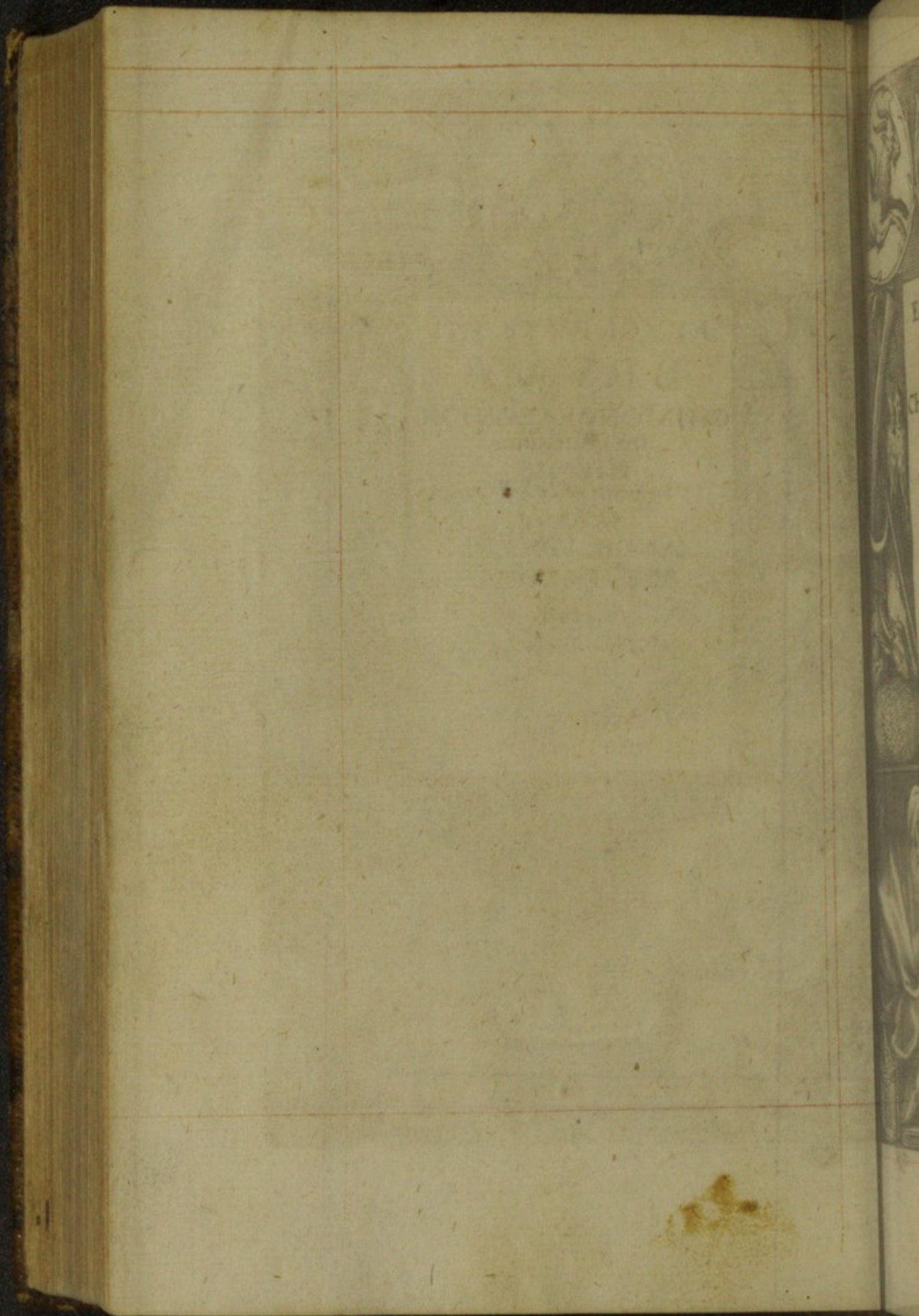
ANNO MDCXXII

SIXTY

ZODIACUS

CHRISTIANUS

MEMORARE

NOVISSIMA

FALCONIA

ET ALIOBEM

CENTONES

